

Právní rámec činnosti průmyslu komerční bezpečnosti

The Legal Order of the Commercial
Security Trade Activities

Daniel Marek

Bakalářská práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta Technologická

Děkuji tímto svému vedoucímu bakalářské práce JUDr. Vladislavu Štefkovi, za odborné vedení, rady a připomínky, které mi poskytoval během řešení této práce.

Souhlasím s tím, že s výsledky mé práce může být naloženo podle uvážení vedoucího bakalářské práce a vedoucího institutu. V případě publikace budu uveden jako spoluautor.

Prohlašuji, že jsem na celé diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.

Ve Zlíně, 04. 06. 2005

.....

jméno diplomanta

Abstrakt

Tato práce se zabývá otázkou komerční bezpečnosti a to nejen z právního hlediska. Pro porozumění právní stránky průmyslu komerční bezpečnosti, je nezbytné vysvětlit důležité pojmy, co to je komerční bezpečnost a co znamená pro Českou republiku. Práce se věnuje soukromým bezpečnostním službám, jejich definici, právním normám definujícím výkon bezpečnostních služeb v praxi, rozboru podmínek pro udělování koncese pro práci v oboru komerční bezpečnosti. Další důležité téma jsou požadavky na osoby pracující v tomto oboru, především umění komunikace, vystupování na veřejnosti a etika.

This work is focused on the issue of the commercial security but not only from the legal point of view. It's necessary to explain the important terms and what exactly the commercial security is and what does it mean for the Czech Republic, for understanding the legal side of the commercial security trades. The work concerns private security service, its definition, the law regulations defining the function of security services in practice, the analysis of the conditions for granting the licence for working in the sector of the commercial security. Other important topic is also the requirements on people who decided to operate in this field of activity, above all the ability of communication, decency in public and morality.

OBSAH

1	SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY.....	6
1.1	HISTORIE BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB	6
1.2	EVROPSKÁ INTEGRACE.....	8
1.3	STANDARDSY BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB.....	9
1.4	POŽADAVKY NA OCHRANU BEZPEČNOSTI	10
1.5	BEZPEČNOSTNÍ PRACOVNÍK.....	11
1.5.1	Dovednosti bezpečnostního pracovníka	12
1.6	DEFINICE	15
2	PRÁVNÍ ÚPRAVA ČINNOSTÍ SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK	17
2.1	LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD	18
2.2	ŽIVNOSTENSKÝ ZÁKON	19
2.3	PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI.....	21
2.3.1	Živnosti ohlašovací.....	23
2.3.2	Živnostenský list.....	24
2.4	KONCESNÍ LISTINA A PŘÍSLUŠNÉ NÁLEŽITOSTI	25
2.5	OBCHODNÍ, PRACOVNÍ A ZÁVAZKOVÉ VZTAHY	27
2.6	OBČANSKÝ ZÁKONÍK	29
2.7	TRESTNÍ ZÁKON	32
2.7.1	Okolnosti vylučující protiprávnost	32
2.7.2	Rozdíly mezi nutnou obranou a krajní nouzí.....	32
2.7.3	Pojem a podmínky krajní nouze	35
2.8	TRESTNÍ ŘÁD	36
2.9	NOŠENÍ STŘELNÝCH ZBRANÍ	38
2.9.1	Zbrojní průkaz	39
2.9.2	Důvody pro vydání zbrojního oprávnění.....	40
2.10	OCHRANA UTAJOVANÝCH SKUTEČNOSTÍ.....	41
2.10.1	Platná právní úprava	41
2.10.2	Pojem a právní úprava obchodního tajemství.....	43
2.10.3	Informační zdroje v ČR	44
2.10.4	Svobodný přístup k informacím a ochrana osobních údajů.....	44
2.10.5	Právní podmínky přístupu k informacím.....	48
2.10.6	Informační systém v podnikání	49
3	KOMUNIKACE.....	51
3.1	UMĚNÍ KOMUNIKACE.....	51
3.1.1	Řeč těla	51
3.1.2	Vizuální pozorování	53
3.2	ZÁZNAM UDÁLOSTÍ	53
3.2.1	Metody hlášení	53
3.2.2	Základní pravidla hlášení	54
3.3	ŘEŠENÍ KONFLIKTNÍ SITUACE	55
3.4	PRÁCE V TÝMU.....	56
3.5	KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ.....	57
3.6	ETIKA	58
	ZÁVĚR.....	60
	POUŽITÁ LITERATURA.....	62
	SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Jedním z nejzávažnějších problémů lidské společnosti dnešní doby jsou otázky bezpečnosti. Vedle obav o svůj život či zdraví se většina občanů obává především o vloupání do bytů, rodinných domků a chat. Způsob jak tyto obavy snížit na přijatelnou míru nabízí pestrá nabídka bezpečnostních služeb, které jsou poskytovány specializovanými soukromými bezpečnostními organizacemi. Tyto bezpečnostní zajišťují také přepravu peněz a mnohdy se jedná o nemalé částky. Mají na starosti bezpečnost ekonomicky důležitých objektů České republiky a v případě potřeby mohou poskytovat osobní ochranu. Soukromé bezpečnostní služby jsou prostě nepostradatelnou bezpečnostní složkou České republiky. To ovšem asi pro naši politickou scénu nic neznamena a tak současná právní úprava provozování soukromých bezpečnostních činností je velice nedostatečná. Absenci zákona o civilních bezpečnostních službách částečně eliminuje jakási strohá úprava v živnostenském zákoně, která shledává nápravu nedostatků, které se v této oblasti vyskytují. A právě těmito právními normami v živnostenském zákoně se budu v této práci zabývat. A nejen těmi, postupně se pokusím představit všechny nejdůležitější právní akty mající svůj význam pro průmysl komerční bezpečnosti. Všechny tyto právní normy jsou v této době rozházeny po celém právním spektru České republiky, což je činí ne zcela přehlednými a jejich použití v praxi není právě jednoduché. Právě proto je třeba co nejdříve přijmout novou samostatnou komplexní zákonnou úpravu. V této chvíli se postavení soukromých bezpečnostních služeb odvozuje od práv fyzických nebo právnických osob. Na rozdíl od policie nemají zvláštní pravomoc a jejich práva se odvozují od práv občanů při ochraně vlastnických práv, práv osobnostních i jiných. Práva občana či firmy jsou upravena v rámci smlouvy o poskytnutí hlídacích služeb na soukromou bezpečnostní službu a její pracovníky. Jde tedy o výkon činnosti výhradně v mezích ustanovení občanského zákoníku v souladu s ustanoveními trestního zákona, trestního řádu, zákoníku práce. Znalost těchto ale i mnoha jiných ustanovení je tedy podmínkou a nutností každému, kdo se hodlá komerční bezpečností zabývat. Je také důležité si uvědomit, že soukromá bezpečnost je výhradně komerční službou a není nijak dotována ze státního rozpočtu.

1 SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY

Naše společnost si postupně vytváří jakýsi systém zajištění bezpečnosti občanů a to jak pro zajištění bezpečnosti uvnitř státu, tak i proti vnějším hrozbám. Tento systém tvoří jednak orgány zákonodárné, legislativní, správní, ozbrojené sbory, záchranné systémy ale také komerční instituce, subjekty a podniky zajišťující bezpečnost občanů, organizací a podniků v různých oblastech. Tento systém je závislý na systémovém přístupu. Jestliže je tento přístup porušen, dochází pak k častým problémům a nedorozuměním či konfliktům mezi jednotlivými složkami bezpečnosti a snižuje se tím celková efektivita jejich práce.

My se zde budeme zabývat hlavně soukromou bezpečností službou, jakožto komerční složkou zajišťující ochranu majetku a osob. Tyto služby chápeme jako soukromé, smluvní, na komerčním základě provozované subjekty prevence kriminality a zločinnosti, jejichž úkoly a pravomoci vycházejí ze zákonů a smlouvy se zákazníkem. Soukromé bezpečnostní služby chrání především soukromé zájmy a mají preventivní charakter a tak je na ně třeba i nahlížet [1].¹

1.1 Historie bezpečnostních služeb

Soukromé bezpečnostní služby mají v demokratickém státě nezastupitelné místo, protože vedle orgánů státní a obecní policie se podílí na zabezpečování ochrany majetku a osob. Tyto služby přispívají k zdokonalení ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti, k ochraně a ostraze majetku a osob.

Novodobá historie oboru soukromých bezpečnostních služeb v České republice se datuje do roku 1990. Vlastní soukromá bezpečnost jako obor se oficiálně uvedla vydáním „Živnostenského zákona“ v roce 1991, jednotlivá povolání pak vydáním „Celostátního přehledu povolání“ v roce 1992 a následně pak „Katalogem prací“ z roku 1996.

¹ Černý a kol. (2002)

Při současném zvyšování nároků na Policii ČR v oblasti kriminality bude třeba vytvářet podmínky pro její práci v dané oblasti a stále více úkolů přenášet na soukromé bezpečnostní služby. Tím se podíl soukromých firem (agentur) věnujících se bezpečnostní činnosti stále zvyšuje.

U soukromých bezpečnostních služeb vznikají odborná výcviková a vzdělávací střediska pro zaměstnance těchto služeb, tyto střediska mohou dokonce vykonávat rekvalifikace pro schválená povolání a pracovní činnosti a vydávat o tom „Osvědčení“ s celostátní platností. [1]

Vedle těchto podnikových vzdělávacích institutů začaly vznikat i soukromé odborné školy a vyšší odborné školy se zaměřením na bezpečnostně právní problematiku.

Bezpečnostní služby jsou průběžně doplňovány a měněny tak, aby odrážely měnící se potřeby a požadavky moderní společnosti.

Rozsah poskytovaných bezpečnostních služeb:

- strážní služba
- technika
- událost
- hardware
- speciální služby

Pokrok a profesionalita bezpečnostních služeb v „Prevenci ztrát“ pokračují ve zvyšování kvality života moderní společnosti.²

² Černý a kol. (2002)

1.2 Evropská integrace

Evropská unie je společenství demokratických států spojených zásadami svobody právního státu a úcty k lidským právům. Tyto zásady se postupně integrovaly v národní strukturu, která je výhodná pro všechny členské země. Cílem těchto integračních procesů je především zajistit mír a bezpečnost Evropy.

Velkou roli sehrál i ekonomický záměr. Propojování národních ekonomik by mělo vést k řešení ekonomických problémů.

Proces evropské integrace bývá přirovnáván k budování jakéhosi evropského domu, v němž by všechny evropské národy mohly žít pod pomyslnou střechou v míru a prosperitě. Za takový dům je často pokládána Evropská unie. Jako každá stavba, má i EU prvky, které ji mají podírat a zajistit jí funkčnost a stabilitu.

Tyto prvky budeme nazývat pilíři. Prvním pilířem EU jsou Evropská společenství, druhým je společenská zahraniční a bezpečnostní politika. Třetím pilířem je spolupráce ve věcech justice a vnitra. Jednotným právním rámcem je Maastrichtská smlouva, což je smlouva o Evropské unii podepsaná 7. února 1992 a v platnost vstoupila 1. listopadu 1993. Na základě výše zmíněných pilířích stojí tzv. Maastrichtský chrám. První z pilířů podírá Evropské občanství, vzdělávání a kulturu, vývoj a výzkum, vnější hranice a zdravotnictví. Druhý pilíř zajišťuje stabilitu, stará se o spolupráci a společenská opatření, lidská práva, demokracii, zajišťuje bezpečnost EU a financování obrany. Třetí pilíř nás bude zajímat nejvíce. Ten pojednává o policejní spolupráci, řeší otázky terorismu, boje proti organizovanému zločinu, obchodu s lidmi, obchodu s drogami a zbraněmi a stará se o spolupráci v oblasti občanského a trestního práva.

V rámci společenství se uplatňuje tzv. komunitární právo nadřazené právu národnímu. Významným prvkem tohoto společenství je jednotný trh bez hranic.

1.3 Standardy bezpečnostních služeb

Postavení soukromých bezpečnostních služeb se odvozuje od práv fyzických nebo právnických osob. Na rozdíl od policie (státní i obecní) nemají zvláštní pravomoci a jejich práva se odvozují od práv občanů při ochraně vlastnických práv, práv osobnostních i jiných. Práva občana či firmy (fyzické či právnické osoby) jsou zajištěny v rámci smlouvy o poskytnutí hlídacích služeb na soukromou bezpečnostní službu a její pracovníky. Soukromé bezpečnostní služby a jejich pracovníci nemají zákonem vymezena žádná zvláštní práva nad rámec zákonných práv každého občana. Jde tedy o výkon činnosti výhradně v mezích ustanovení občanského zákoníku v souladu s ustanoveními trestního zákona, trestního řádu, zákoníku práce.

Soukromá bezpečnostní služba musí být vybavena vedle obecně závazných právních úprav i tzv. interní úpravou a to formou interních normativních instrukcí, ke kterým by měly patřit především:

- statut soukromé bezpečnostní služby, který by měl být aplikací obecně závazných norem do činnosti soukromé bezpečnostní služby při poskytování služeb,
- instrukce pro výkon služby, které by měly být vypracovány pro každý konkrétní objekt či každý konkrétní druh činnosti.

Zde však platí zásada, že tyto interní právní akty nesmějí být v rozporu s obecně závaznou právní úpravou.

Poskytování a realizace soukromých bezpečnostních služeb může být prováděna jen v souladu s platným právním řádem. [1]³

³ Černý a kol. (2002)

1.4 Požadavky na ochranu bezpečnosti

Nyní se budeme zabývat bezpečností podniku. V dnešní době je to tak, že každý podnik si musí svou ochranu zajistit sám. Jak to udělá je jen na něm. Může k tomu využít soukromou bezpečnostní službu, detektivní službu nebo jiné prostředky. Rozhodne-li se využít bezpečnostní agenturu, měl by mít garantovanou jakousi jistotu, že o jeho podnik bude postaráno. Taková to agentura má za úkol udržet bezpečnost majetku a osob, zabránit vzniku škod a zajistit ochranu dalších bezpečnostních zájmů. Výkon podnikové ochrany vyžaduje profesionální přístup který mohou seriózně a kvalifikovaně poskytnout jen profesionální agentury, ať jsou součástí podniku, nebo jsou podnikem najímány z řad soukromých bezpečnostních agentur.

Zákazníci vyžadují komplexnost poskytovaných služeb nejen v oblasti hlídacích či detektivních služeb ale i v dalších oblastech jako jsou např.:

- činnost protipožárních družstev,
- činnost směřující k ochraně životního prostředí,
- zajištění údržby a servisu,
- a jiné služby.

Všechny tyto služby závisí na dohodě, popřípadě smluvním ujednání.

Profesionální přístup klade vysoké nároky na odbornou způsobilost pracovníků zajišťujících bezpečnostní ochranu, průběžnou a zdokonalovací přípravu, a to v oblasti:

- právního vědomí,
- specializovaných právních znalostí pro výkon činnosti,
- teoretických znalostí výkonu bezpečnostní služby v hlídací, detektivní či technické oblasti,
- vysoký stupeň fyzické přípravy a způsobilosti,
- psychických schopnostech.

Serióznost a profesionalita pracovníků zajišťujících bezpečnostní ochranu vyžadují:

- morální bezúhonnost,
- trestní bezúhonnost.

Profesionální přístup také vyžaduje potřebné vybavení technickými a bezpečnostně technickými prostředky. [14],⁴

1.5 Bezpečnostní pracovník

Objektová ostraha má v podniku mnoho funkcí. Patří zde obsluha elektronických zabezpečovacích a ochranných signalizačních zařízení a sledování jejich nesprávné činnosti nebo poruch. Bezpečnostní pracovník taky pátrá po příznacích požáru, vyhlašuje poplach při jeho zjištění, určuje příčinu, rozhoduje o způsobu likvidace požáru. Udržuje přihlížející osoby nebo skupiny osob v bezpečné vzdálenosti od rizikových míst, zaznamenává osobní data svědků a zjišťuje totožnost obětí mimořádné události.

Udržuje kontakty se zadavatelem, informuje příslušné osoby a vedoucí pracovníky z řad zadavatele.

Aktivuje a deaktivuje elektronický zabezpečovací systém dle předepsaného postupu.

Kontroluje nouzové východy a udržuje únikové cesty volné, bez překážek.

Dále poskytuje pracovníkům nebo zákazníkům objektu první pomoc, zajišťuje přivolání odborné pomoci. Následně o nutnosti poskytnutí takové pomoci provede záznam do knihy služeb a případných nebezpečích pro zdraví a bezpečnost práce informuje příslušného pracovníka zadavatele.

Kontroluje vydávání a vrácení klíčů, zaznamenává a hlásí nepravidelnosti, které mohou mít vliv na zvýšení bezpečnostního rizika.

Udržuje služební místnost v čistotě a v pořádku, podává svému nadřízenému návrhy na zlepšení vnitřních směrnic pro objekt, pracovních náplní jednotlivých funkcí a případně spolupracuje s firemními experty na zlepšení legislativy.⁵

⁴ Brabec, F.

⁵ Černý a kol. (2002)

Provádí nápravu v rámci vymezené odpovědnosti, odhaluje nebezpečí pro zdraví a bezpečnost při práci, nahlašuje lidi, kteří nedodržují pravidla bezpečnosti a zdraví při práci a hlásí objevená nebezpečí pro zdraví a bezpečnost práce. [1]

Bezpečnostní pracovník je povinen ochraňovat důkazy, které se vztahují k příčině úrazu či nehody.

1.5.1 Dovednosti bezpečnostního pracovníka

Dovednosti bezpečnostního pracovníka závisí na služebních povinnostech a odpovědnosti na pracovním místě. Níže uvádím výčet i dovedností, praktické užití a způsob, který bude ku prospěchu jednotlivce, stejně tak jako zaměstnavatele a zadavatele:

Verbální komunikace:

- používání telefonu a radiového spojení
- jednání s managementem, veřejností nebo zadavatelem na individuálním základě
- řešení konfliktů
- verbální hlášení

Neverbální komunikace:

- užívání informačního a komunikačního zařízení a vybavení
- řešení konfliktů
- písemná hlášení

Inter-personální vztahy:

- týmová práce
- práce podle směrnic

Konflikt :

Zvláštní druh styku mezi dvěma (popřípadě více) jedinci, v němž dochází ke střetu jejich představ, zájmů, postojů, cílů či hodnot. Vzniklý střet se promítá do jednání účastníků.

Komunikace :

Je dorozumívání, sdělování určitých významů (informací, pocitů) v procesu přímého nebo nepřímého kontaktu, a to slovně, mimoslovně (mimika, gesta), případně písemně.

Agrese :

Způsob chování, směřující k fyzickému, slovnímu (urážka, pomluva) nebo symbolickému (pomocí gest) útoku vůči jinému jedinci (předmětu). Jde tedy o nepřátelství, útočnost, výbojnost, destrukce (bouchnutí dveří, rozbíjení předmětů).

Hněv :

Silná afektivní reakce např. na urážku. Je krátkodobější a méně výrazný než vztek. Je jedním ze zdrojů agresivního chování.

Komunikace:

Komunikaci rozlišujeme zprostředkovanou slovy - verbální. Řečí se rovněž vyjadřují emoce, a to především změnami obvyklých způsobů vyjadřování (nadávky, zdobněliny). Nebo neverbální (mimoslovní), ta je zprostředkována pohyby těla, gesty, mimikou, pohyby očí, pauzami v řeči, zvuky (smích).

Bezpečnostní pracovníci předcházejí konfliktním situacím (např. při jakýchkoliv žádostech se zdržují společensky nežádoucího jednání - ukončují činnost, ve které osoba chce pokračovat, ale může při tom ohrozit jiné nebo způsobit vážnou škodu na majetku).

Dále bezpečnostní pracovníci žádají konfliktní osobu, aby jednala tak, jak ona nechce (např. žádá osobu o opuštění místnosti, přestože si přeje zůstat, se vystavují nebezpečí napadení).

To může vést k vystupňování agrese a vyústit v napadení.

Vývoj konfliktní situace :

Začíná tzv. spouštěcí fáze, tj. odklon od normálního chování (nervozita, neklid, zčervenání, sevřené pěsti). Včasné a přesné vnímání zmíněných příznaků je jedním ze základních předpokladů pro zamezení šíření konfliktu. Pak nastává tzv. eskalační fáze, tj. projev se čím dál víc vzdaluje od základního chování. Zde nastává krizová fáze, roste fyzické, emocionální i psychické vzrušení, snižuje se kontrola agrese, zvyšuje se pravděpodobnost přímého útoku. Poslední fází je uklidnění.

Konflikt obecně nevzniká okamžitě, ale postupně se vyvíjí. Existují určité okolnosti, které mohou konflikt vyvolat. Jednání bezpečnostního pracovníka v mnoha případech vede k uklidnění nebo naopak k vystupňování napětí. Profesionalita se projevuje v jeho schopnosti předvídat a umění předejít konfliktům, případně rázně a energicky zabránit jejich stupňování.

Jedním z úkolů bezpečnostního pracovníka je zajistit zachování klidu, případně, existuje-li již určitá agrese, návrat do klidu. Proto musí znát stupně pokračování násilí.

Klid :

Normální stav osoby, nebo společnosti obecně.

Verbální nepřátelství :

Osoba dostává vztek a nereaguje racionálně na problém nebo neřeší přirozeně situaci.

Fyzická hrozba:

Osoba naznačuje přidání fyzického násilí, pokud nebude její problém vyřešen. Obecně je doprovázena agresivní mluvou a mluvou těla, která často naznačuje bezprostřední uchýlení se k násilí.

Kritický moment :

Bod, ve kterém akce bezpečnostního pracovníka mohou incident řešit nebo jej mohou rozvinout do skutečného násilí. Tento bod vyžaduje od bezpečnostního pracovníka

osobní uvědomění, asertivitu a profesionalitu. Cílem bezpečnostního pracovníka je zabránit fyzickému napadení.

Fyzické násilí :

Bod, ve kterém normální přijatelné chování přechází k fyzickému násilí, k prosazení svého názoru. Může se jednat o trvalý nebo velmi krátký útok. Bezpečnostní pracovník usiluje o zvrácení této situace ke klidu, i když je to případně až v důsledku fyzického vyčerpání zápasících.

Klid :

Nastolení pořádku. I když je klidu dosaženo, bezpečnostní pracovník musí zůstat ostražitý, aby mohl zabránit opakování situace, která by mohla případně znovu přerůst v násilí.

Obecné zásady, vztahující se k agresi a konfliktu:

- Bezpečnostní pracovník musí „myslet před jednáním“, pokud nemyslí, tak nejedná. Nesmí se vystavovat nebezpečí.
- Nevydává příkazy agresivním osobám a násilníkům, neboť ti obecně rozkazy nerespektují. Pokud bezpečnostní pracovník vydá rozkaz a není uskutečněn, pak ztrácí autoritu.
- Při jednání s agresivními lidmi nebo násilníky je prosazování špatným nástrojem k sjednání klidu.
- Musí využít své pozorovací schopnosti, výcvik, zkušenost, pozitivní mluvu, mluvu těla, asertivitu a profesionalitu k dosažení kladného výsledku a návratu situace do klidu. [1],⁶

1.6 Definice

Pro definici bezpečnosti existuje mnoho výrazů, ty závisí na tom, v jakém kontextu jsou užívány. V této práci se zabýváme problémem soukromé bezpečnosti a proto následující definice se budou vztahovat právě k tomuto problému.

Definice bezpečnosti

Bezpečnost je ochrana života a zdraví osob, ochrana majetku všeho druhu před ztrátami vzniklými v důsledku nehody, krádeže, podvodu nebo plenění a zahrnující všechny prvky prevence ztrát.

Definice bezpečnostního pracovníka

Bezpečnostní pracovník je definován jako jakákoliv osoba, které je vyplácen plat, poplatek za provádění jedné nebo více následujících funkcí. Mezi tyto činnosti patří prevence nebo zjištění vniknutí, neoprávněného vstupu nebo činnosti, vandalismu, útoku na soukromý majetek. Dále je to prevence nebo zjištění krádeže, ztráty, zpronevěry, zneužití, nesprávného užití či zatajení zboží, peněz, obligací, skladů, bankovek, cenin, dokumentů a listin. Spadá zde i ochrana osob před tělesným poškozením, dodržování a vynucování stanovených pravidel, směrnic, politiky a praktik společnosti, vedoucích k snížení zločinnosti a v neposlední řadě hlášení a zadržení narušovatelů.

Vlastní bezpečnost

Bezpečnost nekomerční nebo vykonávaná vlastními pracovníky tam, kde organizace zaměstnává vlastní pracovníky k výkonu bezpečnostních povinností.

DSP (Door Security Personnel)

Bezpečnostní personál u vchodu zastupují bezpečnostní pracovníci pracující v nočním klubu, veřejném domě, restauraci nebo v prostředí mimořádné události.

Operační středisko

Je to místo, odkud všechny příslušné aktivity, informace, postavení a zprávy od bezpečnostních pracovníků a stanovišť jsou zaznamenávány, vyhodnocovány a organizačně podporovány. [1],⁷

⁶ Černý a kol. (2002)

⁷ Černý a kol. (2002)

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA ČINNOSTÍ SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Vrcholem právního řádu je ústava a ústavní zákony. Na ně navazují ostatní zákony a zákonná opatření senátu. Všechny tyto základní předpisy schvalují nejvyšší zastupitelské státní orgány, a to Parlament a Senát. Nižší předpisy podzákonné může vydávat vláda, její ministři a nižší orgány státní správy, a územní samosprávné celky.

Obecně lze uvést, že bezpečnostní pracovníci nemají zvláštní oprávnění k výkonu svých povinností. Jejich oprávnění mají obecný charakter, jsou stejná, jako u každého občana. Bezpečnostní pracovníci proto nepožívají ochrany veřejného činitele a nemají tedy ani odpovědnost veřejného činitele.

Právní předpoklady činnosti bezpečnostních pracovníků vyplývají především z následujících zákonů:

- Ústava ČR – ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb.
- Listina základních práv a svobod - usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.
- Občanský zákoník, č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Obchodní zákoník, č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Zákoník práce, č. 65/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon o zbraních a střelivu, č. 119/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Trestní zákon, č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších zákonů jej měnících a doplňujících.
- Trestní řád, č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších zákonů jej měnících a doplňujících.
- Živnostenský zákon, č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších zákonů jej měnících.
- Přestupkový zákon, č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších zákonů jej měnících.

- Zákon o Policii ČR, č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších zákonů jej měnících.
- Zákon o Obecní policii č. 553/1991 Sb.⁸

Každý subjekt podnikající na bázi soukromé bezpečnostní služby, detektivní služby nebo vykonávající jakoukoli jinou činnost v průmyslu komerční bezpečnosti musí znát tento právní řád. Právě ten je totiž rozhodující pro jeho činnost. Neznalost výše uvedených zákonů by asi nutně vedla dříve či později k zániku podniku. Každý podnikatel by měl proto odpovídajícím způsobem proškolit své podřízené a zaměstnance jakož to bezpečnostní pracovníky. Takovýto pracovník bezpečnostní služby musí při výkonu své služby znát podmínky uvedené zákonem, jež ho opravňují k případnému odvrácení jakákoli hrozby či nebezpečí. Vždy musí respektovat Základní lidská práva a svobody. [1]

2.1 Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod byla zakotvena jako součást Ústavy České republiky, ústavním zákonem č. 2/1993 – usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. Lidská práva a svobody jsou všeobecnou nedotknutelnou hodnotou.

Pro pochopení významu Listiny základních práv a svobod je potřeba vymezit pojmy subjekt a objekt. Subjekty základních práv jsou jejich nositelé. Okruh subjektů může být vymezen např. pojmem „každý“, čímž Listina rozumí každého člověka. Tímto způsobem je vymezen subjekt práva na nedotknutelnost osoby. Objektem práv a povinností jsou pak věci, hodnoty lidské osobnosti (život, zdraví, osobní svoboda, důstojnost, čest aj., hodnoty majetkové povahy), výsledky tvořivé lidské činnosti.

⁸ Černý a kol. (2002)

Listina práv a svobod vymezuje, pokud k ní přistupujeme z hlediska ochrany bezpečnosti firem a jejich bezpečnostních zájmů na jedné straně právní východiska pro ochranu firemní bezpečnosti, na straně druhé vymezuje právní východiska hranice této ochrany, které nesmějí být překročeny, aby ochranou nedošlo právě k porušení práv a svobod garantovaných Listinou základních práv a svobod.

Jako pracovníci v oboru komerční bezpečnosti musíme mít vždy na paměti základní lidská práva a svobody. Na mysli mám právo na osobní svobodu, které zakazuje podrobení člověka nuceným pracím, dále bych jmenoval právo na zachování lidské důstojnosti a osobní cti, vlastnické právo a nedotknutelnost vlastního obydlí. Nedotknutelnost osoby a jeho soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem. Osobní svoboda je zaručena. Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku. Dále je zaručena svoboda pohybu a pobytu. Pokud se jedná o pobyt cizince na území ČR, tak ten může být vyhoštěn jen v případech stanovených zákonem. Zaručena je svoboda náboženského vyznání a víry. Každý se může domáhat stanoveným způsobem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného správního orgánu. Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. [2]

Všechny tyto základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

2.2 živnostenský zákon

Živnostenský zákon byl už mnohokrát novelizován a ne vždy to bylo právě ku prospěchu. V problematice živnostenského podnikání v průmyslu komerční bezpečnosti se ani poslední novelizací opět mnoho nezměnilo, sic po vstupu do Evropské unie byla přijata nová ustanovení, která zaručují všem subjektům států Unie svobodu podnikání a poskytování služeb.

Živnostenský zákon nyní pouze jako jediný definuje činnost firem průmyslu komerční bezpečnosti, obsahuje však pouze dílčí úpravu, jež se dotýká především činností,

které jsou podle přílohy č. 3 skupiny 314: Ostatní citovaného zákona koncesovanými živnostmi:

- podniky zajišťující ostrahu majetku a osob,
- služby soukromých detektivů,
- poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob.

V oblasti koncesovaných živností dále využíváme tyto obory:

- výuka a výcvik ve střelbě zbraní,
- silniční motorová doprava osobní a nákladní,
- poskytování telekomunikačních služeb,
- vývoj, výroba, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání a znehodnocení vojenských zbraní a střeliva,
- provoz střelnic.

V oblasti vázaných živností dále pak:

- drezúra zvířat,
- poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- vodní záchranná služba,
- provozování tělovýchovných zařízení a zařízení sloužící k regeneraci a rekondici,
- poskytování tělovýchovných služeb,
- psychologické poradenství a diagnostika,
- technicko – organizační činnost v oblasti požární ochrany,
- projektová činnost ve výstavbě,
- montáž, údržba a servis telekomunikačních zařízení,
- montáž, opravy, revize a zkoušky vyhrazených elektronických zařízení.

V oblasti řemeslných živností využijeme skupinu 105 a to:

- výroba, instalace, oprava elektrických strojů a přístrojů,

- výroba, instalace, oprava elektronických zařízení.

Veškerá tato činnost ve smyslu živnostenského zákona může být využita v průmyslu komerční bezpečnosti. [4]

2.3 Podmínky provozování živnosti

Abychom mohli započít podnikání v průmyslu komerční bezpečnosti v oblasti výše uvedených živností, je nutno získat určité živnostenské oprávnění.

Průkazem živnostenského podnikání je:

- živnostenský list pro provozování živností ohlašovacích,
- koncesní listina.

Průkaz živnostenského oprávnění lze nahradit i osvědčením, které lze vydat na žádost podnikatele živnostenským úřadem. Toto osvědčení musí samozřejmě splňovat podmínky stanoveny živnostenským zákonem.

Živnost můžeme provozovat i prostřednictvím odpovědného zástupce. Tím je fyzická osoba kterou určí podnikatel. Za řádnou činnost živnosti a za dodržení živnostenského oprávnění pak zodpovídá právě tento zástupce, které je k podnikateli ve smluvním vztahu. To se vztahuje i na společníka, člena statutárního orgánu nebo statutární orgán právnické osoby. Odpovědný zástupce musí splňovat jak všeobecné tak i zvláštní podmínky provozování živnosti. Dle poslední novely není povinen tento odpovědný zástupce mít trvalý pobyt na území České republiky není povinen prokázat znalost češtiny. Po vstupu do Evropské unie je toto stává určitou výhodou pro zejména pro zahraniční firmy.

Splní –li podmínky stanoveny živnostenským zákonem, pak může živnost provozovat každá fyzická nebo právnická osoba. V případech, jež jsou vymezeny tímto zákonem se k provozování živnosti vyžaduje koncese. K provozování živnosti je nutné

splnit určité podmínky pro udělení koncesní listiny nebo živnostenského listu. Všeobecnými podmínkami tedy jsou:

- Dosažení věku 18 let.
- Způsobilost k právním úkonům.
- Bezúhonnost.
- Předložení dokladu o tom, že fyzická osoba nemá daňové nedoplatky vůči České republice, pokud na jejím území podniká nebo podnikala.
- Odborná způsobilost odpovídající příslušné živnosti.

Tyto základní podmínky je nutno splnit vždy a to u všech živností. U živností vázaných se odborná způsobilost prokazuje průkazem způsobilosti.

Jde-li o bezúhonnost občana, tak za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen a to buď :

a) k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku,

b) pro trestný čin spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním a na který se nevztahuje písmeno a), nebo

c) pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen.

Dále je nutná určitá odborná způsobilost, ta je pro koncesované živnosti je upravena zvláštními předpisy uvedenými v příloze č. 3 živnostenského zákona nebo stanovena touto přílohou. Je-li v příloze č. 3 uvedena odborná způsobilost spočívající ve vyučení v oboru nebo ve středoškolském vzdělání zakončeném maturitní zkouškou, splnění podmínky

vzdělání se prokazuje též dokladem o rekvalifikaci a dokladem o vykonání čtyřleté praxe v oboru.

Pokud se jedná o státního příslušníka členského státu Evropské unie a občana České republiky, tak ti mohou prokázat odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace. Tyto osoby mohou prokázat odbornou způsobilost též doklady o odborné kvalifikaci ve smyslu zákona o uznávání odborné kvalifikace, které prokazují odbornou kvalifikaci stanovenou u jednotlivých živností v příloze č. 3 k tomuto zákonu. Při posuzování odborné způsobilosti podle tohoto odstavce se použije zákon o uznávání odborné kvalifikace. [4]

2.3.1 Živnosti ohlašovací

V průmyslu komerční bezpečnosti využíváme z živností ohlašovacích živnosti řemeslné a vázané. Živnosti řemeslné jsou takové, kde je podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost a to ta, jež se prokazuje, není-li v příloze č. 1 stanoveno jinak:

- a) výučním listem z příslušného tříletého oboru a dokladem o vykonání tříleté praxe,
- b) vysvědčením o ukončení studia příslušného oboru, jehož délka je kratší než 4 roky a dokladem o vykonání tříleté praxe,
- c) vysvědčením o maturitní zkoušce v příslušném studijním oboru,
- d) diplomem nebo jiným dokladem o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu vysoké školy v dané oblasti oboru a dokladem o vykonání jednoroční praxe,
- e) dokladem o uznání odborné kvalifikace.

Zákon nezapomíná ani na příslušníky Evropské unie dal možnost uznání odborné kvalifikace u řemeslných živností v souladu s komunitárním právem Evropské unie. Svobody podnikání v České republice předpokládají stejná práva jak pro její občany, tak pro občany Unie. Zajišťují taky možnost poskytování služeb subjektům pocházejícím ze států Unie V ČR a naopak. Jedním ze základních opatření se tak stává možnost uznání odborné kvalifikace a zakotvení příslušných postupů tohoto uznání v živnostenském zákoně.

Živnosti vázané jsou takové, kde podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost uvedená v příloze č. 2, není-li stanoveno jinak. Tato způsobilost může spočívat ve vyučení v oboru nebo středoškolském vzdělání zakončeném maturitní zkouškou, splnění podmínky vzdělání se dokazuje též dokladem o rekvalifikaci nebo dokladem o vykonání čtyřleté praxe v oboru. Odborná způsobilost se může též prokázat dokladem o uznání odborné kvalifikace. Toto uznání vydává zvláštní orgán stanovený zákonem. Pokud fyzická osoba už danou živnost provozovala, odbornou způsobilost dokazovat nemusí. To platí i pro odpovědného zástupce pokud toto vykonával alespoň po dobu poloviny požadované praxe.

Živnosti koncesované jsou živnosti uvedené v příloze č. 3 živnostenského zákona. Odborná způsobilost pro koncesované živnosti je upravena zvláštními předpisy uvedenými v příloze č. 3 tohoto zákona. Tato způsobilost spočívá ve vyučení v oboru nebo středoškolském vzdělání zakončeném maturitní zkouškou. Splnění podmínky vzdělání se však může prokázat též dokladem o rekvalifikaci nebo dokladem o vykonání čtyřleté praxe v oboru. [4]

2.3.2 Živnostenský list

Každá fyzická nebo právnická osoba, která chce provozovat ohlašovací živnost, je povinna to ohlásit živnostenskému úřadu v místě svého sídla, jde-li o právnickou osobu nebo v místě svého bydliště, jde-li o fyzickou osobu. Zahraniční fyzická nebo právnická osoba, která za účelem podnikání chce na území České republiky zřídit podnik ohlašuje živnost živnostenskému úřadu podle umístění organizační složky podniku na území České republiky. V ohlášení je podnikatel povinen uvést předmět podnikání, vymezený s dostatečnou jednoznačností a určitostí v souladu se zněním příslušných příloh. Na zahraniční osobu se vztahují taky určitá pravidla. Pokud se na ni vztahuje povinnost povoleného pobytu na území České republiky, musí ohlásit živnost nejdéle právě na dobu povoleného pobytu.

Splní-li podnikatel podmínky stanovené tímto zákonem a netrvá-li překážka provozování živnosti, živnostenský úřad vydá nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy mu bylo

ohlášení živnosti doručeno, živnostenský list. Nejsou-li však splněny podmínky pro vydání živnostenského oprávnění, vyzve živnostenský úřad podnikatele k jejich nápravě. Vytyčí mu na to přiměřenou lhůtu, nejméně však 15 dnů. Po odstranění nedostatků ve stanovené lhůtě živnostenský úřad vydá živnostenský list, v opačném případě zahájí řízení v němž rozhodne, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo.

Dojde-li ke změně údajů týkajících se ohlášení živnosti nebo údajů vymezujících živnost, musí podnikatel tyto změny oznámit, případně předložit o nich doklady živnostenskému úřadu a to do 15 dnů od jejich vzniku. Na základě těchto nových údajů pak živnostenský úřad vydá nový živnostenský list se změněnými údaji nebo rozhodne o pozastavení provozování živnosti. [4]

2.4 Koncesní listina a příslušné náležitosti

Pro provozování činností na základě koncese uvedených v příloze č. 3 skupiny 314: Ostatní zákona o živnostenském podnikání je nutno splnit podmínky pro udělení koncesní listiny. Každá fyzická osoba, která hodlá provozovat koncesovanou živnost, je povinna požádat o vydání koncese živnostenský úřad místně příslušný podle jejího bydliště na území České republiky. Právnická osoba, která hodlá provozovat koncesovanou živnost, je povinna požádat o vydání koncese živnostenský úřad místně příslušný podle svého sídla. Zahraniční fyzická osoba, která za účelem podnikání nezřizuje na území České republiky organizační složku podniku, podává žádost o koncesi živnostenskému úřadu příslušnému podle místa povoleného pobytu na území České republiky; nelze-li místní příslušnost živnostenského úřadu pro tuto osobu určit podle místa povoleného pobytu v České republice, je místně příslušným živnostenský úřad podle jejího místa podnikání na území České republiky. Zahraniční fyzická osoba, která za účelem podnikání zřizuje na území České republiky organizační složku podniku, podává žádost o koncesi živnostenskému úřadu příslušnému podle umístění organizační složky podniku na území České republiky. Zahraniční právnická osoba podává žádost o koncesi živnostenskému úřadu příslušnému podle umístění organizační složky podniku na území České republiky. Předmět podnikání je třeba v žádosti o koncesi uvést v úplném nebo v částečném rozsahu podle přílohy č. 3.

Jsou-li pro provozování živnosti stanoveny podmínky odborné nebo jiné způsobilosti, k žádosti o koncesi přiloží:

a) fyzická osoba doklad prokazující její odbornou a jinou způsobilost, popřípadě doklad prokazující odbornou a jinou způsobilost odpovědného zástupce.

b) právnická osoba doklad prokazující odbornou a jinou způsobilost odpovědného zástupce.

Zjistí-li živnostenský úřad, že náležitosti žádosti o koncesi splněny nejsou, vyzve podnikatele ve lhůtě 30 dnů od doručení žádosti k odstranění závad. Ve výzvě stanoví přiměřenou lhůtu k jejich odstranění, nejméně však 15 dnů. Jsou-li k tomu závažné důvody, může živnostenský úřad na žádost podnikatele lhůtu i opakovaně prodloužit. Po dobu lhůty uvedené ve výzvě neběží lhůta pro vydání rozhodnutí o udělení koncese.

Odstraní-li podnikatel závady ve stanovené nebo prodloužené lhůtě, živnostenský úřad zahájí projednání žádosti. Neodstraní-li podnikatel závady ve lhůtě, živnostenský úřad řízení zastaví.

Pokud je k provozování živnosti podle přílohy č. 3 nutné vyjádření orgánu státní správy, živnostenský úřad mu předloží žádost o koncesi a tento orgán je povinen se do 30 dnů po doručení vyjádřit. Jeho rozhodnutí pak živnostenský úřad musí respektovat.

Před rozhodnutím o koncesi živnostenský úřad zjišťuje, zda jsou splněny podmínky pro provozování živnosti a zda netrvá překážka provozování živnosti. Živnostenský úřad je oprávněn žádost zamítnout v případě, že není splněna některá z podmínek pro provozování živnosti.

Živnostenský úřad rozhodne o žádosti o koncesi do 60 dnů ode dne podání žádosti, pokud v příloze č. 3 není stanoveno jinak. Podnikateli pak živnostenský úřad udělí koncesi na dobu povoleného pobytu.

Koncesní listinu živnostenský úřad vydá podnikateli do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

V koncesní listině vydané fyzické osobě, pak zmíněná osoba musí uvést náležitosti dané §54 zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Dojde-li ke změně údajů které jsou uvedeny v žádosti o koncesi, musí je podnikatel oznámit živnostenskému úřadu do 15 dnů od jejich vzniku. Živnostenský úřad pak na základě tohoto oznámení vydá koncesní listinu se změněnými údaji nebo rozhodne o pozastavení činnosti. [4]

2.5 Obchodní, pracovní a závazkové vztahy

Vstup do podnikání v oblasti soukromých bezpečnostních činností dále velmi stroze upravuje zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník v platném znění. Tento zákon upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související. Tyto uvedené právní vztahy se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského.

Podnikatel se podle tohoto zákona nesmí dopouštět:

- klamavé reklamy
- klamavého označení zboží a služeb
- vyvolání nebezpečí záměny
- parazitování na pověsti
- podplácení
- ohrožování zdraví a životního prostředí

Těchto neduhů se mohou dopouštět i samotní zaměstnanci, proto má zaměstnavatel určitá práva a povinnosti které mu uděluje Zákoník práce. Ten určí podmínky pro zaměstnavatele dle kterých lze nekalým projevům zaměstnanců předcházet. [5]

Zaměstnavatel je např. povinen soustavně kontrolovat, zda zaměstnanci plní své pracovní úkoly tak, aby nedocházelo ke škodám. K ochraně majetku zaměstnavatele je zaměstnavatel oprávněn provádět v nezbytném rozsahu kontrolu věcí, které zaměstnanci vnášejí nebo odnášejí od zaměstnavatele, popřípadě prohlídky zaměstnanců. Bližší podmínky stanoví zaměstnavatel v pracovním řádu. Při kontrole a prohlídce podle věty

první musí být dodrženy právní předpisy o ochraně osobní svobody a nesmí být ponižována lidská důstojnost. Osobní prohlídky může provádět jen osoba stejného pohlaví.

Zákoník práce je základním právním předpisem pracovního práva upravující působnost, účastníky pracovněprávních vztahů, vznik, změny a skončení pracovního poměru, pracovní kázeň a pracovní řád, pracovní dobu a dobu odpočinku, mzdy, náhrady mzdy a náhrady výdajů, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance, pracovní podmínky žen a mladistvých, náhrady škody a pracovní spory, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr a právní úkony. V rámci pracovněprávních vztahů je upraveno zajištění práv a povinností, jejich přechod a zánik.

Pracovněprávní vztahy vznikají mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Pracovní poměr vzniká volbou, jmenováním nebo na základě uzavřené pracovní smlouvy. Pracovní smlouva je převážně uzavírána v písemné formě a před jejím uzavřením je zaměstnavatel povinen seznámit zaměstnance s právy a povinnostmi, které by pro něho z pracovní smlouvy vyplývaly a s pracovními a mzdovými podmínkami, za nichž má práci konat. Po vzniku pracovního poměru je zaměstnavatel povinen přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy, platit mu za vykonanou práci mzdu, vytvářet podmínky pro úspěšné plnění pracovních úkolů a dodržovat ostatní smluvené nebo zákonem stanovené pracovní podmínky. Zaměstnanec je povinen podle pokynů zaměstnavatele konat práce osobně podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň.

Zaměstnanec může být převeden na jinou práci jen na základě změny obsahu pracovní smlouvy, neboť konat práce jiného druhu nebo v jiném místě, než byly sjednány v pracovní smlouvě, je povinen konat jen výjimečně na základě zákonem stanovených podmínek. [6]

Skončení pracovního poměru lze provést těmito formami:

- dohodou
- výpovědí danou zaměstnavatelem
- výpovědí danou zaměstnancem

- okamžitým zrušením pracovního poměru ze strany zaměstnavatele
- okamžitým zrušením pracovního poměru ze strany zaměstnance
- uplynutím sjednané doby pracovního poměru
- odnětím povolení pobytu cizinci
- smrtí zaměstnance

2.6 Občanský zákoník

V rámci soukromých bezpečnostních a detektivních služeb tento zákoník upravuje práva týkající se ochrany osobnosti, života, zdraví a majetku. Dále pak stanoví odpovědnost za škodu způsobenou při ochraně výše zmíněných práv. Občanský zákoník dává jakousi právní záruku v následujících případech:

- Jestliže hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit (svépomoc).

Jen zcela výjimečně, jestliže hrozí bezprostředně nebezpečí, přiznává občanský zákoník ohroženému právo, aby sám aktivně, tj. vlastní mocí a silou, odvracel přiměřeným způsobem neoprávněný zásah, který bezprostředně hrozí jeho právu. Jsou stanoveny podmínky, za kterých je svépomoc ohroženému dovolena, nedodržení podmínek je excesem s příslušnými sankčními důsledky.

Podmínky dovolené svépomoci jsou:

- musí jít o neoprávněný zásah,
- právo je neoprávněným zásahem bezprostředně omezeno,
- svépomoc musí být provedena přiměřeným způsobem, tj. prostředky, intenzitou i rozsahem vzhledem ke konkrétní situaci.

Svépomoc může vykonat pouze sám ohrožený nebo jeho zákonný zástupce či zmocněnec. A právě zde je základ na smluvní vztah, kdy civilní bezpečnostní služba může být zmocněna k ochraně uvedených práv a skutečností.

- V případě jakéhokoli ohrožení má každý občan právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.
- U bezpečnostní služby se lze domáhat ochrany proti tomu, kdo ohrozí nebo poruší právo ať už na zdraví, životě či majetku.
- Každý občan má též právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje; zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje. Tohoto může využít každý pracovník bezpečnostní služby, když při výkonu své funkce hájí vlastnické právo ať své či svého klienta. Obdobné právo na ochranu má i ten, kdo je oprávněn mít věc u sebe.

Je-li vlastnické právo absolutní, může vlastník s ním nakládat v mezích zákona dle své libosti a může je smluvně přenést i na jiného. Tudíž může ochranu svých práv přenést na soukromou bezpečnostní agenturu, která pro vlastníka ochranu bezpečnosti zajišťuje.

- Každý je povinen počínat si tak, aby nedošlo ke škodám na zdraví, majetku a přírodním prostředí.

Ustanovení má povahu jednoho ze základních principů občanského práva, který ovládá jak občansko právní prevenci, tak občansko právní odpovědnost. To opravňuje soukromou bezpečnostní službu k úkonům směřujících k zajištění ochrany práv a oprávněných zájmů člověka či podniku, na straně druhé si ale musí počínat tak, aby nedocházelo ke škodám.

- Komu škoda hrozí, je povinen k jejímu odvrácení zakročit způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení.

Za škodu neodpovídá ten, kdo škodu způsobil, když odvracel přímo hrozící nebezpečí, které sám nevyvolal. Pak za ni není odpovědný, ledaže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak, anebo je způsobený následek zřejmě stejně závažný, nebo ještě závažnější než ten, který hrozil. Rovněž neodpovídá za škodu, kterou způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útoku. Kdo odvracel škodu, má

právo na náhradu škody, kterou při tom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal a to nejvýše v rozsahu odpovídajícím škodě, která byla odvrácena.

Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. K předpokladům odpovědnosti patří:

- protiprávní úkon,
- vznik škody,
- příčinná souvislost,
- zavinění.

Za škodu je třeba obecně považovat majetkovou újmu, kterou lze vyjádřit v penězích.

Příčinnou souvislostí rozumíme přímý vztah mezi protiprávním jednáním a vznikem škody. Jde tedy o to, aby mezi protiprávním úkonem a vznikem škody byl vztah příčiny a následku.

Zaviněním rozumíme psychický vztah škůdce k protiprávnímu úkonu a ke škodě. Zavinění může být buď úmyslné nebo z nedbalosti.

- V případě sporu či jiné aktivity, může občan jednat prostřednictvím svého zástupce. Zástupcem je ten, kdo je oprávněn jednat za jiného jeho jménem. Ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. Zastupovat jiného nemůže ten, kdo sám není způsobilý k právnímu úkonu, o který jde, ani ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného. Zástupce musí jednat osobně; dalšího zástupce si může ustanovit, jen jestliže je to právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto. I z právních úkonů dalšího zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. [7]

2.7 Trestní zákon

Trestní právo je významným odvětvím českého práva, jehož úkolem je chránit důležité společenské vztahy před trestnými činy tím, že určuje, co je trestným činem a stanoví tresty i ochranná opatření, které pachatelům jménem republiky ukládají soudy. Trestní právo upravuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů.

2.7.1 Okolnosti vylučující protiprávnost

Pod tímto označením rozumíme některé okolnosti, které způsobují, že čin, který se svými rysy podobá trestnému činu, není nebezpečný pro společnost ani protiprávní a není tedy ani trestným činem.

Mezi tyto okolnosti patří především:

- nutná obrana
- krajní nouze
- oprávněné použití zbraně
- svolení poškozeného
- plnění zákonné povinnosti nebo rozkazu
- riziko ve výrobě a výzkumu

Z okolností vylučujících protiprávnost upravuje trestní zákon podrobněji nutnou obranu (§ 13) a krajní nouzi (§ 14). Ostatní okolnosti vylučující protiprávnost, např. plnění povinností, výkon práva a povolání upravují jiná právní odvětví.

2.7.2 Rozdíly mezi nutnou obranou a krajní nouzí

Při nutné obraně ve většině případů útočí člověk, je způsobena škoda útočníkovi samému, útočník může utrpět větší škodu a hlavně není nutno hledat jiné způsoby vyhnutí se útoku. Jinými slovy tzn. že obránce může okamžitě použít tu nejsilnější zbraň kterou má u sebe a nemusí čekat až útok nastane je-li zcela zjevné že útok hrozí.

Krajní nouze nastává při jakémkoli nebezpečí způsobené např. zvířaty či živly. Škoda může být způsobena komukoliv, i tomu, kdo je bez viny ale při pokusu o záchranu musí být škoda vždy menší. Je ale nutno hledat i jiné způsoby, jak se nebezpečí vyhnout.

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Podstatou nutné obrany je tedy odvrácení útoku. Ze slov "někdo odvrací" vyplývá, že k činu v nutné obraně je oprávněn kdokoli. Znamená to, že každá osoba je oprávněna odvrátit útok, i když útok nesměřuje proti ní samé.

Podmínky nutné obrany:

- Útok ohrožuje společenské vztahy a zájmy chráněné trestním zákonem.

Ochrana se netýká jen zájmů jednotlivce, ale i zájmů společnosti, státu, právnických osob apod. Útok pachatele může být veden nejen na život a zdraví, ale také proti majetku (např. budovám a jiným věcem). Obránce může chránit nejen své zájmy, ale i zájmy někoho jiného. Zpravidla se jedná o útok člověka, vyloučen však není útok poštvaného zvířete. Obrana vždy směřuje proti útočníkovi, je-li jich více, proti kterémukoli z nich. Jestliže se osoby vzájemně napadají, nejde o nutnou obranu. Nutná obrana není přípustná proti záměrně vyprovokovanému útoku. Musí se jednat o útok skutečný, nikoliv domnělý. Nesmí jít např. pouze o žert, hru apod.

- Útok přímo hrozí nebo trvá.

Útok přímo hrozící je takový, který má bezprostředně nastat, není však třeba, aby už začal. Nemusí se tedy vyčkávat, až např. útočník udeří, vystřelí anebo se zmocní věci.

Za přímo hrozící útok je možno považovat i pokus o trestný čin. Nutná obrana však není přípustná proti útoku teprve připravovanému, který ještě nehrozí bezprostředně, je však přípustná i proti útoku trvajícím, tj. proti útoku již uskutečňovanému, ale ještě neukončenému. Útok někdy trvá, i když trestný čin, jímž byl útok uskutečněn, pachatel dokonal, např. je přípustná obrana majetkových zájmů v době, kdy se lupič násilím

zmocnil věci a s kořistí odchází. I odnášení kořisti je ještě útokem. Proti útoku ukončenému však již obrana není přípustná.

- Přiměřenost obrany.

Přiměřenost obrany je zákonem stanovena negativně: nejde o nutnou obranu, byla-li zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Z pojmu "zjevně" lze vyvodit závěr, že nepůjde o nutnou obranu, když bude v očividném hrubém nepoměru ke způsobu útoku, tj. když z případu na první pohled vyplývá, že obrana k odvrácení útoku nebyla potřebná v takové intenzitě. Obrana musí být tak intenzivní, aby útok odvrátila, tj. musí být silnější než útok. Útočnickovi lze způsobit i větší škodu (následek), než hrozila z jeho útoku, nesmí však mezi nimi být hrubý nepoměr. Při posuzování přiměřenosti nutné obrany srovnáváme i prostředky, které použil útočník a které obránce, způsob jejich použití a výsledek. Obrana nemusí být omezena na pasivní odrážení ran a ustupování. Útok lze odrážet i aktivní obranou. Tím se z obránce nestává útočník. Neexistují pravidla pro posouzení přiměřenosti obrany. Soud musí řešit, zda v konkrétním případě byly splněny zákonné podmínky vyplývající z § 13 trestního zákona. Měl by přitom respektovat smysl institutu nutné obrany.

O vybočení z mezí nutné obrany půjde tehdy, jestliže nebude splněna některá ze zákonných podmínek:

- a) obrana byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku
- b) obrana nebyla s útokem současná (tj. útok ještě přímo nehrozil, anebo se v obraně pokračovalo v době, když už útok skončil)
- c) odvracel se neexistující (domnělý) útok

Vybočení z mezí nutné obrany je společensky nebezpečné a tudíž také trestné podle toho, jaký trestný čin je v jednání pachatele spatřován. Může jít o nedbalostní i úmyslný trestný čin. Podle trestního zákona je vybočení z mezí nutné obrany soudem posuzováno jako polehčující okolnost. [8]

2.7.3 Pojem a podmínky krajní nouze

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem.

Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak, anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil. Při krajní nouzi jde o střetnutí dvou právem chráněných zájmů, přičemž na záchranu jednoho z nich je nutno obětovat zájem druhý; (např. je třeba strhnout střechu sousedního domu, tím vlastníka poškodit, aby se zabránilo šíření požáru. V jiném případě poškodit majetek, aby mohl být zachráněn lidský život). Stav krajní nouze vylučuje protiprávnost i nebezpečnost činu pro společnost.

Podobně jako u nutné obrany je k činu v krajní nouzi oprávněn zásadně každý, tedy nejen ten, jehož zájmy jsou ohroženy, ale i ten, jehož zájmy ohroženy nejsou.

Podmínky krajní nouze

- Odvrací se nebezpečí, které hrozí zájmům chráněným trestním zákonem.

Původ nebezpečí zpravidla nerozhoduje. Může být způsobeno přírodní silou (požár způsobený bleskem, povodeň), člověkem (úmyslně založený požár, záplava vzniklá vypuštěním rybníka, duševně nemocný člověk ohrožující své okolí apod.), rozrušeným zvířetem. Také zde zákon dovoluje odvracet nebezpečí hrozící jak zájmům společnosti, tak i jednotlivci.

- Nebezpečí hrozí přímo, tj. bezprostředně.

Nejde o krajní nouzi, jestliže nebezpečí již pominulo, a to ani tehdy, když nebezpečí hrozí teprve v budoucnosti.

- Nebezpečí nelze za daných okolností odvrátit jinak;

než činem v krajní nouzi. Např. přivoláním dalších osob, útekem apod. Ovšem za předpokladu, že za daných okolností je to vůbec možné. Dané okolnosti případu

znamenaají, že při posuzování této podmínky se musí zkoumat celková situace konkrétního případu, při které došlo k odvracení nebezpečí.

- Způsobený následek nesmí být zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil. Srovnávají se zachraňovaný a obětovaný zájem, přičemž krajní nouze je vyloučena tam, kde je zřejmé, že podle individuálního i průměrného úsudku je obětovaný zájem rovnocenný nebo dokonce závažnější, než zájem zachraňovaný. Přednost má např. ochrana života a zdraví před ochranou majetku. Porucha chráněných vztahů je obecně závažnější než pouhé jejich ohrožení. Kdy jde o následek zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil, je třeba rozhodnout v každém jednotlivém případě v souvislosti se všemi okolnostmi. Např. nepatrné ublížení na těle člověka, kterým se odvrací nebezpečí značného rozsahu na majetku, může být následkem méně závažným, než který hrozil, třebaže je nutno jinak zdraví člověka hodnotit výše, než zájem na ochraně majetku. Nelze např. obětovat cizí život za vlastní apod.

- Ten, komu nebezpečí hrozí, nemá povinnost ho snášet.

Povinnost snášet nebezpečí má např. voják při střetnutí s nepřítelem, hasič při záchranných pracích, policista při zákroku proti pachateli, plavčík při záchraně tonoucího. Tyto osoby se nebezpečí nesmějí vyhýbat s odkazem na ustanovení o krajní nouzi. [8]

2.8 Trestní řád

Stejně jako kterýkoliv jiný občan může pracovním bezpečnostní služby zadržet osobu, která byla přistižena při trestném činu. Při tom se odvolává na § 76 odst. 2 tr. řádu.

Omezení osobní svobody osoby přistižené při trestném činu

Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoliv, pokud je to nutné:

- ke zjištění její totožnosti
- k zamezení útěku

- k zajištění důkazů

Ten, kdo osobu přistiženou při trestném činu omezil na osobní svobodě, je povinen ji předat ihned vyšetřovateli nebo policejnímu orgánu, příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li osobu ihned předat, je nutno některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit. Hned po předání osoby policii, musí ona rozhodnout o jejím zadržení, musí ji vyslechnout a o výsledku sepsat protokol. Poté posuzuje důvody zadržení a pak rozhodne o propuštění osoby na svobodu, jestliže se podezření rozptýlilo nebo důvody zadržení odpadly z jiné příčiny. Pokud osobu policie nepustí, musí proti ní zahájit trestní stíhání usnesením, vyslechnout ji a předat státnímu zástupci spisový materiál společně s protokolem o výsledku osoby s usnesením pro který trestný čin je stíhána, aby státní zástupce mohl podat soudu návrh na vzetí do vazby. Návrh spolu s důkazní materiály musí policejní orgán předat tak, aby nejpozději do 48 hodin od zadržení byl obviněný předán soudu. Po provedení výsledku obviněného může tuto osobu propustit, jestliže pominuly důvody vazby.

Zadržená osoba má právo si zvolit obhájce a radit se s ním již v průběhu zadržení, má právo požadovat, aby obhájce byl přítomen výsledku podezřelého, ledaže by byl v té době nedosažitelný. Při výsledku podezřelého se přiměřeně použijí ustanovení o výsledku obviněného.

Doba omezení na osobní svobodě se do doby zadržení nepočítá.

Jak již bylo zmíněno, osobu lze omezit na osobní svobodě při přistižení nebo závažném podezření ze spáchání trestného činu. Pojem trestný čin blíže definuje trestní zákon.

Trestním činem tedy je:

- pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně,
- čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu,

- k trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti,
- stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou.

Nyní jsme si definovali trestní čin, mám za to, že znalost této definice je v podniku soukromé bezpečnostní služby jakousi povinností. Neméně důležitý je však pojem přestupek.

Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

Naopak přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem nebo nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.
[8]

2.9 Nošení střelných zbraní

Toto upravuje zákon o střelných zbraních a střelivu. Tento zákon upravuje kategorie střelných zbraní a střeliva, podmínky pro nabývání vlastnictví, držení, nošení a používání zbraně nebo střeliva, práva a povinnosti držitelů zbraní nebo střeliva, provozování střelnic, provozování informačních systémů v oblasti zbraní a střeliva, sankce a výkon státní správy v oblasti zbraní a střeliva.

Podle zákona se zbraně a střelivo dělí do několika skupin:

- zakázané zbraně, zakázané střelivo nebo zakázané doplňky zbraní - kategorie A,
- zbraně podléhající povolení - kategorie B,
- zbraně podléhající ohlášení - kategorie C,

- ostatní zbraně - kategorie D,
- střelivo do zbraní kategorií A až D, které není zakázané.

Bude-li pracovník bezpečnostní služby držet a nosit zbraň, musí znalost zákona osvědčit zkouškou před komisařem. Proto zde budou připomenuty nejdůležitější části zákona.

2.9.1 Zbrojní průkaz

Zbrojní průkaz je veřejná listina, která fyzickou osobu opravňuje k nabývání vlastnictví a držení zbraně nebo střeliva do těchto zbraní v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu a v rozsahu těchto oprávnění k jejich nošení. Doba platnosti zbrojního průkazu je 5 let. Zbrojní průkaz lze vydat podle posudku o zdravotní způsobilosti s dobou platnosti kratší než 5 let.

Zbrojní průkaz se rozlišuje podle účelu užívání zbraně nebo střeliva a podle rozsahu oprávnění do skupin:

- A - ke sběratelským účelům,
- B - ke sportovním účelům,
- C - k loveckým účelům,
- D - k výkonu zaměstnání nebo povolání,
- E - k ochraně života, zdraví nebo majetku.

Zbrojní průkaz skupiny D

Zbraň kategorie D nebo střelivo do této zbraně může nabývat do vlastnictví a držet nebo nosit fyzická osoba starší 18 let způsobilá k právním úkonům. Zbraň kategorie D nebo střelivo do této zbraně může nabývat do vlastnictví a držet též právnická osoba. Držitel zbrojního průkazu skupiny D je oprávněn při výkonu zaměstnání nebo povolání nosit nebo držet zbraň kategorie A, B nebo C, na kterou má jeho zaměstnavatel vydán průkaz zbraně k účelům, pro které byla vydána zbrojní licence, a nosit nejvíce 2 zbraně v

místech, kam má veřejnost volný přístup; krátkou zbraň nesmí nosit viditelně. Zaměstnanec obce zařazený do obecní policie nebo zaměstnanec České národní banky zajišťující fyzickou ochranu objektů banky může krátkou zbraň nosit viditelně jen v souvislosti s plněním svých pracovních povinností.

Zbrojní průkaz skupiny E

Držitel zbrojního průkazu skupiny E je oprávněn nabývat do vlastnictví a držet, popřípadě nosit zbraň kategorie A, na kterou mu byla udělena výjimka, zbraň kategorie B, na kterou mu bylo vydáno povolení, nebo zbraň kategorie C, nabývat do vlastnictví střelivo nebo jednotlivé díly nábojů pouze do zbraně, kterou je oprávněn držet, a to po předložení průkazu zbraně, a nosit nejvýše 2 zbraně, které nesmí nosit viditelně. Držitel zbrojního průkazu smí ze zbraně, kterou je oprávněn držet, střílet pouze v místech, kde je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu, nebo na střelnici, pokud se nejedná o použití zbraně k ochraně života, zdraví nebo majetku. [9]

2.9.2 Důvody pro vydání zbrojního oprávnění

Zbrojní průkaz vydává příslušný útvar policie na základě žádosti podané fyzickou osobou na předepsaném tiskopise. Zbrojní oprávnění se vydá jen z důvodů:

- provozování koncesovaných živností v oboru zbraní a střeliva
- provozování soukromých bezpečnostních služeb a obdobných činností
- uskutečňování sportovní, kulturní a zájmové činnosti
- provozování muzejnictví nebo sbírkové činnosti
- zabezpečování výcviku a výuky ve střelbě
- zabezpečování úkolů veřejné správy

2.10 Ochrana utajovaných skutečností

Ochrana utajovaných skutečností má významnou roli v činnosti průmyslu komerční bezpečnosti. Nebudeme se zabývat problematikou komplexní ochrany utajovaných skutečností, nýbrž jen tou, která se komerční bezpečnosti přímo dotýká.

Utajované skutečnosti jsou takové, na jejichž utajení má vždy zájem fyzická či právnická osoba. Při zneužití utajované skutečnosti vznikne subjektu vždy nějaká újma, proto svůj zájem na utajení dává najevo tím, že činí řadu opatření, aby bylo utajení zachováno. Toto opatření má různý charakter, většinou má formu sankce.⁹

2.10.1 Platná právní úprava

Podle dosud platné právní úpravy ČR se utajované skutečnosti vyznačují těmito základními znaky:

Utajované skutečnosti jsou charakterizovány:

- Výrazně omezenou možností přístupu k nim, tj. utajením.
- Schopností způsobit újmu tomu, v jehož zájmu jsou utajovány v případě, v případě že jsou použity neoprávněně.
- Jejich ochranou a možností udělení sankce.

Pojem utajovaných skutečností Zákon 148/1998 Sb. O ochraně utajovaných skutečností definuje takto:

- Skutečnosti, které jsou uvedeny v seznamu utajovaných skutečností které podléhají zvláštnímu režimu, jehož smyslem je zabránit, aby se s nimi seznámily nepovolané subjekty (utajení).
- Skutečnosti, se kterými by neoprávněné nakládání mohlo způsobit újmu zájmům ČR nebo zájmům, k jejichž ochraně se ČR zavázala, nebo by mohlo být pro tyto zájmy nevýhodné (schopnost způsobit újmu při neoprávněném nakládání).

⁹ Laucký, V.

Zájmy chráněny tímto zákonem jsou především zájmy České republiky a zájmy k jejichž ochraně se česká Republika zavázala. [10]

Chráněný zájem je zájmem české republiky na:

- Zachování ústavnosti.
- Zachování svrchovanosti.
- Zachování územní celistvosti.
- Zajištění obrany státu
- Zajištění veřejné bezpečnosti
- Ochrana důležitých ekonomických a politických zájmů

Neméně důležitým zájmem ovšem je:

- Ochrana práv a svobod fyzických a právnických osob, jako neodmyslitelnou součást demokratického uspořádání České republiky.
- Ochrana života a zdraví fyzických osob.

Všechny tyto zájmy ČR se více či méně dotýkají průmyslu komerční bezpečnosti. Ať už jsme úspěšnými držiteli koncesní listiny pro „Podniky zajišťující ostrahu majetku a osob“, „Služby soukromých detektivů“ nebo „Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob“, vždy chráníme zájem na kterém má zájem i Česká republika.¹⁰

Ochranu utajované skutečnosti zajišťuje tedy utajování a současně důvěryhodnost utajované skutečnosti, tzn. Že neoprávněná osoba se s utajovanou skutečností nejen neseznámí, ale ani k ní nepronikne, aby mohla s utajovanou skutečností neoprávněně nakládat. Neméně důležitá je integrita utajované skutečnosti, která zaručuje, že s ji neoprávněná osoba nemůže nijak modifikovat či zničit. Dostupnost utajované skutečnosti zajišťuje rychlý a úplný přístup k utajované skutečnosti pro povolané osoby. [12]

¹⁰ Laucký, V.

2.10.2 Pojem a právní úprava obchodního tajemství

Pojem obchodního tajemství je v platném právním řádu ČR obsažen v Ustanovení § 17 Zákona č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník. Podle tohoto ustanovení je obchodní tajemství veškerou skutečností obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem které mají skutečnou nebo aspoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje. Toto ustanovení by se dalo považovat za základní. Dále pojem obchodní tajemství a jeho ochranu blíže specifikuje Obchodní zákoník.

Skutková podstata porušení obchodního tajemství je definována v Obchodním zákoníku. Tou je jednání, jímž jednajícím jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl:

- a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z technických předloh, návodů, výkresů, modelů, vzorů) na základě jeho pracovního vztahu k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán,
- b) vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.

Z uvedených skutečností vyplývá, že obchodní tajemství je neoddělitelně spjata s podnikem a jeho podnikatelskými zájmy. Proto rozhodující tíha zabezpečení ochrany obchodního tajemství je jen na podniku. Právě podnik totiž v případě úniku obchodního tajemství utrpí újmu. Trvání obchodního tajemství je řešeno § 19 Obchodního zákoníku s tím, že právo k obchodnímu tajemství trvá, pokud trvají skutečnosti uvedené v zákoně. Trvání obchodního tajemství je závislé na vůli podnikatele. [10]¹¹

¹¹ Laucký, V.

2.10.3 Informační zdroje v ČR

Z hlediska podmínek a způsobů, jakými lze v ČR získat informace, existují následující kategorie informačních zdrojů.

Organizace státní a veřejné správy, které jsou povinny poskytovat informace na základě zákona o informacích a příslušných prováděcích předpisů.

Tiskové agentury a média, tj. právnické osoby jejichž činnost v oblasti poskytování informací je speciálně upravena tiskovým(mediálním) zákonem.

Poskytovatelé informačních služeb, tj. právnické a fyzické osoby, které poskytují informační služby jako předmět své podnikatelské činnosti.

Ostatní smluvní subjekty, tj. ostatní právnické a fyzické osoby, které mohou poskytovat informace jako součást naplňování jakéhokoliv smluvního ujednání.

Soukromé osoby, tj. fyzické osoby, které mohou poskytovat informace na neformální bázi bez jakéhokoliv smluvního vztahu. [13], ¹²

2.10.4 Svobodný přístup k informacím a ochrana osobních údajů

Zajistit práva pro každého občana získat od státních orgánů informaci umožňuje v České republice Zákon č. 106/1999 Sb. O svobodném přístupu k informacím. Tento přístup k informacím nesmí být odmítán s odvoláním na skutečnost, že žadatel nemá na záležitosti zvláštní zájem. Toto samozřejmě neplatí jde-li o ochranu zákonných veřejných zájmů, ochranu soukromí a jiných zákonných zájmů. Orgány povinny poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti jsou Státní orgány a orgány územní samosprávy.

Žádat o informaci smí každá fyzická nebo právnická osoba – žadatel.

Poskytování informací žadatelů:

- Na žádost žadatele, a to písemně, nahlédnutím do spisu včetně možnosti pořízení kopií nebo předáním paměťového média.

- Zveřejněním včetně způsobu umožňujícího dálkový přístup k informacím, např. po internetu.

Omezení při poskytování informací upravuje zákon o svobodném přístupu k informacím. Přesněji je to ustanovením o ochraně utajované skutečnosti, podle něhož požadovaná informace nebude poskytnuta, pokud k ní žadatel nemá oprávněný přístup a ustanovením o obchodním tajemství. V tomto případě ji povinný subjekt neposkytne.

Druhý významným zákonem je Zákon č. 101 / 2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Hlavním cílem tohoto zákona je ochrana osobních údajů fyzických osob. Tento zákon se vztahuje na osobní údaje které zpracovávají státní orgány, orgány územní samosprávy, fyzické a právnické osoby. Zákon definuje pojem citlivé údaje. Za citlivý údaj je považován osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém či etnickém původu, politických postojích, členství v politických stranách či hnutích, odborových či jiných zaměstnaneckých hnutích, náboženství a filozofickém přesvědčení, trestní činnosti, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektů. Především jde o údaje vysoce soukromé a intimní, které by mohly být zneužity proti té osobě, které se týkají.

Mimo těchto dvou zmíněných zákonů vláda ČR vydala Nařízení č. 246 / 1998 Sb., poté stanovila seznamy utajovaných skutečností.

Utajovanou skutečnost zákon definuje jako skutečnost, se kterou by se neoprávněné nakládání mohlo způsobit újmu zájmům České republiky nebo zájmům, k jejichž ochraně se, Česká republika zavázala, nebo by mohlo být pro tyto zájmy nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných skutečností.

Utajovanou skutečnost zákon seřadil do čtyř stupňů:

- Přísně tajné.
- Tajné.
- Důvěrné.
- Vyhrazené.

¹² Brabec a kol.

Zákon o utajovaných skutečnostech dále blíže specifikuje bezpečnost personální, administrativní, objektovou, technickou, průmyslovou, bezpečnost informačních systémů a kryptografickou ochranu.

Nyní se nebudeme zajímat certifikací. Tou se rozumí proces ověřování a schvalování způsobilosti technických prostředků, informačních systémů a kryptografických prostředků používaných při ochraně utajovaných skutečností. Certifikací se zajišťuje shoda technických prostředků, informačních systémů a kryptografických prostředků s bezpečnostními standardy.

Certifikaci provádí NBÚ nebo jím pověřená organizace.

Nejen certifikace je důležitým pojmem, dále si musíme blíže specifikovat objektovou bezpečnost, která je s ochranou utajovaných skutečností úzce spjata.

Objektovou bezpečnost tvoří systém opatření, jehož cílem je zabránit nepovolané osobě v přístupu do objektu nebo prostor, kde se vyskytují utajované skutečnosti, nebo zabránit poškození, znehodnocení, zničení či jinému ohrožení utajované skutečnosti. Blíže se objektovou bezpečností zabývá Vyhláška NBÚ č. 258 / 1998 Sb., o objektové bezpečnosti.¹³

Tato vyhláška přesně definuje následující pojmy:

- Objektem je budova nebo jiný stavebně ohraničený prostor, kde se ukládají nebo zpracovávají utajované skutečnosti.
- Hranicí objektu se rozumí plášť budovy nebo jiné fyzické ohraničení prostoru.
- Vstupem do objektu je místo určené pro vchod osob do objektu a jejich odchod z objektu a místo určené pro vjezd dopravních prostředků do objektu a jejich výjezd z objektu.
- Dopravními prostředky jsou prostředky pozemní, podzemní, vzdušné a vodní přepravy osob, předmětů a materiálů.

¹³ Laucký, V.

- Provozovatelem objektu je orgán státu nebo organizace užívající objekt k vykonávání své činnosti.

Podle stupně utajovaných skutečností se objekty dělí do čtyř kategorií:

- Objekty kategorie A, jsou-li určeny pro ochranu utajované skutečnosti stupně utajení přísně tajné.
- Objekty kategorie B, jsou-li určeny pro ochranu utajované skutečnosti stupně utajení tajné.
- Objekty kategorie C, jsou-li určeny pro ochranu utajované skutečnosti stupně utajení důvěrné.
- Objekty kategorie D, jsou-li určeny pro ochranu utajované skutečnosti stupně utajení vyhrazené. [12]

Zde je jasné že utajované skutečnosti stupně utajení přísně tajné a tajné jsou nejchoulostivější, proto zde připomenou toto: „Jednací místnost uvnitř objektů kategorie A nebo objektů kategorie B, kde jsou pravidelně projednávány utajované skutečnosti stupně utajení přísně tajné nebo tajné, musí být chráněny proti pasivnímu i aktivnímu odposlechu a proti prohlížení nebo odezírání nepovolanou osobou z míst vně místnosti.“

Firmy u kterých je předpoklad že se mohou seznamovat s utajovanými skutečnostmi, musí požádat NBÚ o vydání potvrzení. To lze vydat jen organizaci, která je způsobilá zabezpečit ochranu utajovaných skutečností, je ekonomicky stabilní a bezpečnostně spolehlivá.

Způsob a postup ověřování bezpečnostní spolehlivosti organizace stanoví vyhláška NBÚ č. 263 / 1998 Sb. Po vyhodnocení všech nutných skutečností pak NBÚ vysloví organizaci potvrzení pro požadovaný stupeň utajení nebo oznámení o nevydání potvrzení. Doba platnosti potvrzení je 5 let a lze ji prodloužit na základě písemné žádosti organizace. Organizace která má potvrzení, je oprávněna seznamovat se s utajovanou skutečností stupně utajení, na který bylo vydáno potvrzení a na stupně utajení nižší. Organizace či firmy které získají toto potvrzení, musí mít i příslušný certifikát, který potvrzuje a

schvaluje způsobilost technického prostředku pro použití k ochraně utajované skutečnosti. [12],

2.10.5 Právní podmínky přístupu k informacím

Nejvyšší českou právní normou, v níž jsou zakotveny základní podmínky užívání informací, je Listina základních práv a svobod jako samostatný ústavní zákon.

Ustanoveními čl. 10 je chráněna lidská důstojnost člověka, jeho osobní čest, dobrá pověst, jméno a soukromí. I když se v tomto článku neužívá výrazu „informace“, ale výrazu „údaje o své osobě“, podle výkladu jsou informace vztahující se k určité osobě osobními údaji. Jedná se tedy o informace týkající se každého jedince. Zde je vyjádřeno právo na ochranu osobnosti před zneužíváním osobních údajů.

Dalším článkem, který se zabývá informacemi je čl. 13. Podle něj nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností, a to bez ohledu na to, zda jsou uchovány nebo přenášeny jakýmkoli prostředky.

Posledním je čl. 17 zabývající se politickými právy. Jde v podstatě o to, že Listinou základních práv a svobod je zaručena „svoboda projevu a právo na informace“, tudíž má každý právo vyjadřovat své názory jakýmkoli způsobem. Tuto svobodu lze omezit zákonem, jde-li o opatření nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Dále stanovuje povinnosti státních orgánů a orgánů územní samosprávy poskytovat informace o své činnosti, přičemž podmínky stanoví zákon.

Tyto podmínky upravuje zákon o svobodném přístupu k informacím. Hlavními činiteli, kterých se tento zákon týká jsou státní orgány, orgány územní samosprávy a subjekty, jímž bylo zákonem svěřeno rozhodování o právech a právech chráněných zájmech v oblasti veřejné správy. Těmito subjekty mohou být jak fyzické, tak právnické osoby.

Získat potřebné informace jde tedy:

- prostřednictvím žádosti, kterou podá žadatel,
- zveřejněním.

Žádost může být podána ústně, písemně nebo prostřednictvím telekomunikačních zařízení. Neobdrží-li žadatel do 15 dnů odpověď nebo rozhodnutí, pak mu bylo poskytnutí informace odepřeno. [11], [12], ¹⁴

2.10.6 Informační systém v podnikání

Správná informace má pro správný chod podnikání základní význam. Pokud manager starající se o správný chod podniku pracuje s chybnými, matoucími nebo zavádějícími informacemi, může to mít neblahý dopad na celý podnik. Aby k tomuto nedocházelo je třeba:

- rychle a operativně se rozhodovat,
- pružně a efektivně získávat, přenášet a zpracovávat informace,
- neustále zdokonalovat celý informační systém.

Narušení informačního procesu nebo nezískání potřebných informací může vést ke špatné funkci podnikatelské aktivity. Schopnost managera získávat a odlišovat špatné informace od pravdivých záleží na jeho zkušenosti. Čím větší zkušenosti má, tím je jeho práce stabilnější. Podnikatelská činnost dnes funguje v:

- neustále se měnícím prostředí,
- zvyšuje se množství informací, které je třeba třídit.

Někdy může nastat problém v komunikaci, jež vede ke ztrátě toku informací. Ne vždy to může být jen chyba managera, ale vždy je třeba rychle reagovat, protože bez nepřetržitého toku informací nelze podnikatelskou činnost vykonávat a průmyslu komerční bezpečnosti to platí dvojnásob. Bez informací nelze prostě podnikat.

¹⁴ Laucký, V.

Pojem informace

Pod pojmem informace si většina z nás představí jakoukoli zprávu získanou z rozhovoru či sdělovacích prostředků. Tyto informace nám pak slouží ke správné orientaci ve společnosti a přizpůsobení se okolí.

Podnikatelské informace jsou pak informace obíhající v podnikatelské sféře a využívané v ovlivňování výrobních, obchodních a jiných procesů. Týkají se především vztahů lidí k podnikatelské aktivitě, vztahů mezi sebou, jejich vzájemného působení, potřeb, zájmů, cílů apod. Z podnikatelského hlediska je informace zbožím, které lze kupovat a prodávat. Musí však umět posoudit hodnotu té či oné informace.

Informační systém

Informační systém by se dal nazvat souborem lidí, technických prostředků a metod, zabezpečujících sběr, přenos, uchování a zpracování dat za účelem tvorby a prezentace informací pro potřeby uživatelů.

Každý informační systém má jakousi svou strukturu. Zaměstnanci odcházejí a přicházejí noví a při tom je třeba rozdělit znovu dělbu práce včetně distribuce informací. Informační struktura nám zde pomáhá zpřehlednit situaci. Dalším důležitým faktorem informačního systému je informační proces, nebo-li uskutečňování práce s informacemi. Tento proces zahrnuje:

- sběr informací,
- přenos informací,
- registraci na místě zpracování,
- ukládání pro jejich budoucí využití,
- vlastní použití informací. [14], ¹⁵

¹⁵ Brabec a kol.

3 KOMUNIKACE

Komunikace je výměna informací mezi lidmi nebo též sdělování informací. Je to též výměna informací mezi lidmi nebo sdělování informací. Komunikace je verbální (slovní) nebo neverbální (mimoslovní).

3.1 Umění komunikace

Umět správně komunikovat je polovinou úspěšného podnikání. Základem je správná *mluva*, což je slovní výměna informací mezi lidmi neboli verbální komunikace.

Při slovní komunikaci by měla platit určitá základní pravidla jako jsou např. vše si rozmyslet dřív, než se začne mluvit, mluvit jasně a zřetelně, mluvit stručně a k věci, nepoužívat slang a hrubé či neslušné výrazy, k prosazení významu či důležitosti je možno použít i mluvu těla nepřehánět.

Dalším důležitým prvkem komunikace je *naslouchání*. Jde o sluchový vjem přijímání většiny informací. I naslouchání má svá určitá pravidla, např. soustředit se na to, co se říká, nikoliv na to co by chtěl slyšet, pokud chce slyšet všechny informace, musí trpělivě poslouchat, nedokončovat věty jiných lidí, ale dovolit jim dokončit to, co chtějí říci, vyslechnout celou odpověď na svou otázku, pokud má pochybnosti, požádat o vysvětlení pohledem nebo obecnou mluvou těla potvrdit, že tomu, co bylo řečeno, jsi věnoval svoji pozornost.

3.1.1 Řeč těla

Do problematiky řeči těla spadá mnoho pojmů. Nejvíce při komunikaci vnímáme a používáme mimiku obličeje, všemožné typy gestikulace, pantomimiku. Hodně udělá své taky vstup do tzv. osobního prostoru. Osobní prostor má každý z nás jinak veliký a jeho narušení vnímá jinak. Narušení osobního prostoru může mnohdy předcházet neúspěšnému jednání. Nyní si podrobněji rozebereme základní druhy řeči těla.

- mimika – řeč obličeje
 - přikývnutí hlavou
 - výraz tváře (přátelský, neutrální, nepřátelský)
 - pohled do očí
- gestikulace – řeč rukou
 - užití rukou (natažené paže – přátelský výraz, přeložené nebo strnulé ruce na bocích – obranný nebo nepřístupný výraz)
 - použití gest jako příkazů na dálku (např. zastavte, vystupte si, pojd'te sem, ticho apod.)
 - gesty lze též zvyšovat psychologický tlak na druhou osobu
- pantomimika – řeč těla
 - z celkového postoje lze číst řadu informací o vztahu k výkonu služby nebo k osobě, se kterou jedná
 - např. zoufalý postoj, postoj unavené osoby nebo naopak sebevědomý postoj
 - přijetí obranného nebo otevřeného postoje
- chůze také mluví
 - při výkonu služby bez zájmu a soustředění se
 - unavená chůze
 - chůze v dokonalé fyzické a psychické kondici
- změny vzdálenosti a vstup do osobního prostoru
 - dostatečný fyzický odstup usnadňuje jednat více úředně, popř. komisně
 - umožňuje sdělit druhé osobě i velmi nepříjemné informace
 - laicky lze toto vyjádřit jako „jednat s někým s odstupem nebo na distanc“, ve všech těchto případech se vlastně vyjadřuje situace, kdy se mluvčí změnou fyzické vzdálenosti snaží zvýšit sociálně psychologický účinek na druhou osobu
- osobní prostor
 - každý člověk má kolem sebe tzv. osobní prostor
 - jde o myšlený prostor, v němž se cítí dobře

- tento prostor si podvědomě chrání a vstup jiné osoby do tohoto prostoru obvykle pociťuje jako agresivní akt (nepříjemné omezení nebo nátlak na svou osobu). [1], ¹⁶

3.1.2 Vizuální pozorování

Taky by se dalo popsat jako schopnost vidět a interpretovat představy, které jsou komunikovány (např. dopravní značky, různé barvy a světla, které vysílají zprávu bez použití jiné podpory).

Stejně jako řeč těla, tak i vizuální pozorování má svá pravidla a základní principy. Každá předaná vizuální zpráva vytváří názor a pocity, představu nebo výstrahu, což je důležité pro další posouzení vývoje situace. Je lépe raději pozorovat a nepoužívat letmý pohled. Používejte asociaci s jinými metodami komunikace k zapamatování si představy. Vizuální pozorování zvyšuje množství informací a zvyšuje schopnost vysvětlit a následně zachovat si informaci v paměti.

3.2 Záznam událostí

Každá událost se kterou se bezpečnostní pracovník setká při výkonu služby musí být přesně zaznamenána a nahlášena. Hlášení a jejich zaznamenání musí být profesionální, tj. stručné, přesné a diskrétní.

3.2.1 Metody hlášení

Základní metodou je *verbální*, nebo-li přímé, slovní hlášení. Jde o prvotní metodu předání hlášení.

V terénu je pak nepostradatelnou dovedností *vizuální* komunikace. Ta je založena na užití vlajek, domluvených signálů rukou nebo mluvou těla. Užívá se na větší vzdálenost, kdy nejsou k dispozici jiné komunikační prostředky.

¹⁶ Černý a kol.

Nepostradatelnou metodou je i *elektronické* užití telefonní linky, vysílačky, mobilního telefonu, faxu, pageru, e-mailu apod.

Písemné sdělení slouží k vyplnění služebního hlášení, knihy služby, vyplnění tiskopisů a formulářů. Dále k zápisu o události (incidentu) nebo zápisu a hlášení o úrazu.

Psaní hlášení je považováno za nejobyčejnější typy hlášení – ztráta, zranění apod. Hlášení mohou být i součástí vyšetřování – záznam o vloupání, nehoda, zranění, požár. Všechna klíčová fakta, která se vztahují k události musí být zaznamenána, tj. plný, přesný a jednoznačný popis toho, co se stalo, s dostatečnými podrobnostmi a vysvětlením k pochopení hlášené události, i v případě, že k žádné události nedošlo, musí být o tomto podáno hlášení.

Dalším způsobem podání hlášení je *psaní zprávy*. O obsahu hlášení je třeba přemýšlet

tam, kde je hlášení komplikované, je nutno využít dalších informací od svých kolegů či případných svědků. Zápis by měl být zaznamenán v co nejkratší době od zjištění nebo řešení události. [1]

Důležitou součástí hlášení je tzv. *formát hlášení*. Mimo předepsané formality (adresa, podpisy, datum apod.), musí být obsah hlášení rozdělen do tří hlavních částí (skupin) :

- okolnosti vedoucí ke zjištění, včetně místa, data, hodiny a provedená opatření,
- podrobnější, ale související informace o události a podrobnosti o všech dalších provedených opatřeních,
- vyhodnocení ztrát (výše škody) a návrhy na opatření.

3.2.2 Základní pravidla hlášení

Každé nové hlášení musí být zpracována co nejdříve (doplnění může být provedeno později). Je nutno zřetelně uvést, pro koho je určeno, hlášení musí mít krátký vysvětlující název a jako každá zpráva musí mít začátek (úvod) – střed (děj) – konec (závěr). Zpráva musí být jasná, stručná a k věci (co se stalo, kdo u toho byl, kdy, kde a proč se to stalo, jak to bylo objeveno a co bylo podniknuto). Zhotovitel hlášení by měl užívat krátké a

jednoduché věty, technické výrazy je lépe použít pouze pro ty, kteří jim rozumí, v případě pochybnosti v závorce vysvětlení použitého výrazu. Není vhodné užití zkratk a vlastních názorů, pro které není důkaz. Pro udání času je lépe používat rozdělení 24 hodin. Uvědomit si, že na základě hlášení mohou být založena důležitá rozhodnutí. Pro menší incidenty nebo pravidelně se vyskytující události je vhodné použít připravené předtištěné hlášení, které šetří čas. Jméno osoby, pro kterou je hlášení určeno, by mělo být jasně uvedeno na titulním listě,

seznámení dalších osob nebo předání hlášení dalším osobám by mělo být předem jasně definováno nebo vymezeno. Každé hlášení obsahuje řadu citlivých informací, které je nutné chránit, proto se nesmí nechat nadbytečné kopie ležet a nesmí být k dispozici nepovolaným osobám. Pokud je hlášení předáváno poštou, je třeba postupovat dle interních směrnic k tomu účelu vydaných. [1]

3.3 Řešení konfliktní situace

Konflikt je definován jako střet zájmů. Ke konfliktu může dojít prakticky kdykoli a proto je nanejvýš vhodné znát aspoň základní pravidla pro jeho řešení.

Rozhodnutí k zásahnu, je dáno okolnostmi v dané chvíli a záleží na zúčastněných osobách. Konflikt lze řešit užitím komunikačních prostředků, např. při neshodách mezi členy týmu, neshodách mezi bezpečnostním pracovníkem a veřejností (např. výzva k opuštění objektu), neshodách mezi bezpečnostním pracovníkem a personálem objektu (např. výzva k dodržení stanovených příkazů a zákazů) nebo při ohrožení osob, které jsou v odpovědnosti bezpečnostního pracovníka (ohrožení návštěvníka-klienta v obchodě nebo peněžním ústavu). Před zásahem je nutno vzít v úvahu příčinu konfliktu (nutno zjistit a znát předem) způsob užívané řeči (urážky, hanlivá slova), úroveň hlasu (hlasitost, agresivita), mluvu těla (gesta, mimika, fyzický kontakt), kolik osob je do konfliktu zapojeno a kdo je aktivní (agresivní) a kdo pasivní a pouze přihlíží, na koho se při řešení konfliktu zaměřit, odhad budoucího vývoje (eskalace) konfliktu a zda je k dispozici pomoc. [1]

Když už k střetu (zásahu) dojde tak se vyplatí zásady jako jsou např. nedívání se vytrvale do očí, sledování také řeči těla útočníka a okolí. Není dobré být agresivní, zhoršuje se tím celá situace, nezvyšovat hlas, útočník se přizpůsobí, nebýt příliš daleko nebo blízko k situaci, je lépe dodržovat odstup na vzdálenost paže. Nepřibližovat se, jako když se chystá k útoku, nestránit nikomu, příčinou konfliktu může být opravdová křivda. Vždy je lépe vyvarovat se fyzickému kontaktu, útočník se může cítit ohrožen nebo omezen a bude se bránit. Nikdy nedávat rozkazy, některé osoby mají k uniformě odpor a rozkazy tento odpor ještě zvýší, nedržet předměty, které mohou vypadat nebo jsou zbraní, neotáčet se a nediskutovat s přihlížejícími. Vždy je dobré snažit se získat respekt útočníka a jeho důvěru, zůstat asertivním, přenést kontrolu nad situací z útočníka na sebe. Vždy se vyplatí prokázat respekt, nepoužívat urážky a hanlivá slova nebo zlehčující poznámky, pokusit se situaci odklonit, ukázat zájem o řešení problému.¹⁷

Při řešení konfliktní situace se užívají i tzv. komunikační dovednosti. Jednou takovou dovedností je vizuální pozorování. Prvotní hodnocení situace zahrnuje interpretaci užití mluvy těla a představy. Při zásahu vytváří mluva těla pro útočníka představu klidu a otevřenosti proti pocitu ohrožení nebo omezení. Další užitečnou dovedností je naslouchání, věnování pozornosti a soustředěnost na to, co a jak je řečeno, ukazuje zájem o řešení situace, zároveň i poskytuje informace potřebné k řešení a o možném následném vývoji situace. Někdy se může osvědčit užití mluvy těla, což je otevřený přátelský postoj, čelem k agresivní osobě. A tou velmi důležitou složkou je užití verbální komunikace. Zhodnocení a zklidnění situace, mluvení klidným hlasem, i když je situace velmi vážná. Je třeba volit a použít správná slova, tón hlasu by měl být sladěn se slovy a pokud možno nelhat. Vždy být asertivní a nevystavovat se zbytečně do nebezpečí. [1]

3.4 Práce v týmu

Povaha bezpečnostní práce vyžaduje práci ve skupině neboli týmu. Každá skupina je účinná, nezávisle pracující jednotka, která se společně podílí na zajištění stanovených úkolů, které jí byly uloženy. Špatná týmová práce má dopad na úroveň kvality služby, zároveň snižuje celkovou morálku týmu.

¹⁷ Černý a kol.

Aby mohl člověk pracovat v týmu, musí disponovat jakýmsi přednostmi. Za tyto přednosti se považuje ohled na ostatní členy skupiny, být vždy připraven ostatním naslouchat, o problémech nebo stížnostech otevřeně diskutovat, pamatovat, že svým chováním ovlivňuje okolí, nezatěžovat ostatní malichernými problémy, pokud má závažné osobní problémy, sdělit je, při všech změnách spolupracovat a být aktivní, pomáhat ostatním, snažit se poznat slabé a silné stránky ostatních členů skupiny a pomoci tam, kde může, převzít svůj podíl povinností a zodpovědností, nenechávat a nepřenášet je na ostatní, se členy skupiny jednat čestně, v době nebezpečí pomáhat, bez ohledu na osobní difference ostatních, snažit se porozumět tomu, co dělá, co se od něho očekává, proč a jak to dělá, práce ve skupině zahrnuje vždy kompromis a vyžaduje spolupráci, v případě pochybností neváhat zeptat se druhých, vždy se chovat profesionálně. [1],¹⁸

3.5 Komunikace s veřejností

Komunikace s veřejností je dnes téměř nutnou součástí podnikání. Informování veřejnosti je součástí ve vypracování si své image , právě stykem s veřejností si můžeme kontrolovat svou pověst a prezentovat své činy. Poskytovat informace veřejnosti smí pouze k tomu účelu jmenovaná, určená a kompetentní osoba .

Bezpečnostní pracovník musí dodržovat jistá pravidla, (tím chrání sebe, klienta a svého zaměstnavatele). Musí být schopen zdržovat se poznámek, špatný výklad jeho komentářů či poznámek může vyvolat paniku. Výsledkem jeho podané informace může být žaloba na klienta nebo zaměstnavatele. Jakákoliv běžná nebo na základě jeho mylné informace učiněná poznámka může být příčinou záporné reklamy. Jím podané informace mohou narušit pojistné podmínky klienta nebo tvého zaměstnavatele. Nemusí znát všechny podrobnosti o situaci. Nesmí prozradit cenné, citlivé nebo utajované informace, které by mohly v budoucnosti způsobit nebo přispět k narušení celkové bezpečnosti nebo obchodních záměrů klienta nebo zaměstnavatele. Musí dodržovat instrukce, které jasně stanoví, ve které fázi, za jakých podmínek a komu smí podat zprávu. [1], [13]

¹⁸ Černý a kol.

3.6 Etika

Etika je pojem, který se zabývá mravními jevy v nejširším slova smyslu. Zaobírá se posuzováním lidského chování z hlediska svědomí. Součástí etiky je rovněž etiketa, která se zabývá problematikou pravidel společenského chování, dává tedy návod jak se chovat, jak jednat a čeho se vyvarovat. Na rozdíl od právních norem, které obsahují sankce státu, mravní normy se opírají o sílu veřejného mínění a o vnitřní přesvědčení jedince.

Co je společensky přijatelné a co zavržitelné, co je správné a co špatné, je určováno celým souborem pravidel a předpisů ve společnosti uznávaných. Soubor takových to pravidel a hodnot nazýváme morálkou.

Profesní etiku je třeba chápat jako soubor morálních norem, kritérií a principů hodnocení, které odrážejí specifickou konkrétního druhu profesní činnosti a které určují jednání a chování jednotlivců řadících se do profesní činnosti. Uplatnění etických zásad pracovníka soukromé bezpečnostní služby by se dalo shrnout do následujících vět. Pracovník, není-li to v přímém rozporu s výkonem služby či postupem při konkrétním zákroku, by měl dodržovat pravidla společenského chování. Patří k nim především pozdrav, dání přednosti, podání ruky, představení se apod. Chování pracovníků musí být důstojné a zdrženlivé. Image firmy vytvářejí kromě jiného i její zaměstnanci, v našem případě i pracovníci bezpečnostní služby. Svým vystupováním, seriózností a profesionalitou se pracovníci těchto služeb, zajišťující ochranu bezpečnosti a bezpečnostních zájmů subjektu, podílejí na utváření image nejen této služby, ale i na utváření celkové image podniku.

Každá soukromá bezpečnostní služba si musí utvářet svůj vlastní etický kodex a stupnici hodnot. Od toho je pak třeba odvozovat vhodnost uchazeče o službu a posuzovat, do jaké míry bude schopen vykonávat úspěšně svou profesi. Z hlediska etických norem je posuzován uchazeč pro výkon profese podle požadavků na:

- morální bezúhonnost, přiměřený stupeň právního vědomí,
- psychická odolnost,
- duševní a fyzické zdraví,
- ovládnutí pravidel společenského chování.

Soustavné, pravidelné a důsledné prověřování osobních předpokladů pracovníků soukromých bezpečnostních služeb pro výkon bezpečnostní služby je jedním z důležitých a nezastupitelných kroků na cestě k vysoké profesionalitě.

ZÁVĚR

V závěru této práce se pokusím shrnout a zhodnotit řešenou problematiku a porovnat ji se zásadami pro vypracování, jež mi byly vytyčeny. Jelikož by tato práce měla sloužit jako přehled právních předpisů pro managery průmyslu komerční bezpečnosti, vybral jsem a shrnul ty právní předpisy, jejichž znalost je nezbytná pro výkon jejich činnosti. Základní a výchozí právní normou pro poskytování služeb v průmyslu komerční bezpečnosti je živnostenský zákon. A protože v České republice chybí zákon o civilních bezpečnostních službách, tak živnostenský zákon zatím jako jediný definuje činnost firem a jejich služeb. To je problém, který je podle mého názoru třeba začít co nejdříve řešit. V současnosti se tak bezpečnostní služby mohou spoléhat jen na sbírku různých ustanovení, které mohou být pro laika leckdy nesrozumitelné a nepřehledné. Dokud nebude tento problém vyřešen, hlavním východiskem pro započetí podnikání v tomto odvětví je živnostenský zákon. Obsahuje však pouze dílčí úpravu, jež se dotýká především činností, které jsou podle citovaného zákona koncesovanými živnostmi. Tyto živnosti jsem zmínil právě v kapitole o živnostenském zákoně. Dále jsem rozebral podmínky, jež je nutno splnit k udělení oprávnění pro provozování živnosti. Stejně tak byly uvedeny podmínky pro provozování činnosti na základě udělení koncesní listiny. Za další důležitý právní předpis považuji Listinu základních práv a svobod. Z tohoto dokumentu jsem vybral pouze ty nejdůležitější práva a svobody týkající se problematiky průmyslu komerční bezpečnosti. Porušení jakéhokoli práva pak řeší občanský zákoník nebo trestní zákon. Tento zákon je ovšem velmi obsáhlý a proto se opět zmiňuji jen o hlavních příčinách možného konfliktu bezpečnostních pracovníků se zákonem. Na jejich obranu jsem podrobněji rozepsal podmínky nutné obrany a krajní nouze, protože právě s těmito nešvary se při výkonu své funkce setkají nejčastěji. S tímto problémem částečně souvisí zmínka o nošení střelných zbraní, v níž je řečeno co je zbrojní průkaz a jak získat zbrojní oprávnění. Dále se v této práci věnuji ochraně utajovaných skutečností a vůbec utajení informací jako takových. Jelikož v komerční bezpečnosti mají informace mnohdy zásadní význam a jejich únik může znamenat konec konkurenceschopnosti a později i zánik, věnuji tomuto tématu podle mého, zaslouženou pozornost. Dozvěděli jste se taky, jaký zákon upravuje získání a manipulaci informací. Tyto a další právní předpisy jsou tedy rozebrány v druhé kapitole této práce. Začátek práce jsem však věnoval problematice soukromých bezpečnostních služeb obecně. Komerční bezpečnost totiž je převážně tvořena právě těmito

bezpečnostními složkami a považují za vhodné říci si i něco o jejich historii, povinnostech, standardech a určitě taky o požadavcích, které jsou na osobu v tomto oboru určeny. Zde jsem taky rozepsal, jaké práva a možnosti má bezpečnostní pracovník při výkonu své služby a jakými dovednostmi a schopnostmi disponuje a jak je může uplatnit v praxi. Poslední kapitola je věnována komunikaci jako té nejzákladnější lidské dovednosti a schopnosti přežití ve společnosti. Základní pravidla komunikace, řeč těla, mimika, pozorování, to vše jsou dovednosti, které se mohou stát velmi dobrou pomůckou při řešení jakékoli situace, třeba i konfliktní. Dále se věnuji komunikaci mezi podřízeným a nadřízeným metodou hlášení, telefonickým rozhovorem, tísňového volání apod. Malou zmínku věnuji taky komunikaci s veřejností, jakožto jeden z možných prostředků utváření si dobré image podniku. V komunikaci se nesmí zapomínat na etiku. Dobré a slušné chování při jednání s lidmi na profesionální úrovni by mělo být sice samozřejmostí, skutečnost je však někdy jiná a proto zmínka o etice uzavírá poslední kapitolu.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] ČERNÝ J. A KOL. : Evropský výcvikový modul pro základní ostrahu , UTB Zlín 2002,
- [2] Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod,
- [3] Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava ČR,
- [4] Zákon č. 495/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v platném znění,
- [5] Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník v platném znění,
- [6] Zákon č. 65/1965 Sb. zákoník práce v platném znění,
- [7] Zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník v platném znění,
- [8] Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon v platném znění,
- [9] Zákon č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu v platném znění,
- [10] Zákon č. 148/1998 Sb. o utajovaných skutečnostech v platném znění.
- [11] Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů v platném znění,
- [12] LAUCKÝ, V.: Technologie komerční bezpečnosti II, UTB, ISBN: 80-7318-231-9,
- [13] BRABEC A KOL.: Bezpečnost pro firmu, úřad a občana, Praha 1: Public History, ISBN: 80-86445-04-06,
- [14] BRABEC, F.: Ochrana bezpečnosti podniku, Praha 1996: Eurounion, ISBN: 80-85858-29-0,

SEZNAM PŘÍLOH

P 1 : Rádiová komunikace

P 2 : Hláskovací abeceda

P 3 : Organizace státní a veřejné správy

P 4 : Grafická ilustrace ochrany bezpečnosti občanů, podniků a institucí

P1 : Rádiová komunikace

Hesla	Význam
Stand-by	Zůstaň na místě pro přijímání dalších informací
Oprava	Došlo k omylu, správná verze je
Nevšímej si	Poslední zpráva je omyl, nevšímej si jí
Čísla	Budou následovat čísla
Od	Tuto zprávu odesílá
Opakuji	Opakuji svou zprávu
Hláskuji	Budu slovo hláskovat
Potvrzuji/Pro- sím potvrďte	Pokud vyžadováno potvrzení správnosti
Konec	To je konec mé zprávy, odpověď není potřebná (užívá pouze kontrolní místnost)
Přepínám	To je konec mého vysílání, odpovězte.
Podej zprávu	Jsem připraven a čekám na vaši zprávu
Opakuj	Opakuj mi tuto zprávu
Předej	Předej zprávu...
Rozumím	Obdržel jsem tvou zprávu dobře
Opakuj	Opakuj poslední zprávu, nebo její část
Ticho	Nevysílej dále, dokud není zrušeno nebo nezavolá kontrola
Zrušení ticha	Může být obnoveno normální vysílání Jsem připraven přijmout váš hovor
Mluv pomaleji	Tvá řeč je příliš rychlá nebo nesrozu- mitelná, nerozumím
To je správné	Máš pravdu, vysílal jsi správně
Čas	Čas je (24 hodin dělení)
Neznámá stanice	Volací značka stanice, která chce navá- zat kontakt, není známa (užívá se pokud se volající stanice neidentifiku- je)
Čekej	Musím se krátce odmlčet nebo nemohu okamžitě odpovědět
Wilco	Obdržel jsem tvou zprávu, rozumím jí a budu podle ní jednat

Slovo před/po	Opakuj část své zprávy (může být použito „Opakuj“, nebo „Opakuj slova po...“)
Místo	Kde jsi (pokud možno zakódovat, abys neprozradil přesně místo)
Cíl	Kam jdeš (pokud možno zakódovat, abys neprozradil přesně místo)
E.T.A.	Udej přibližný čas příchodu
T.A.	Skutečný čas příchodu
Zavolat	Zatelefonuj kontrole co nejdříve
R.T.B.	Návrat na základnu nebo regionální kancelář
Přihlášení	Užívá pouze kontrolní místnost, užíváno, pokud se má provést speciální kontrola rádií na mobilní nebo pevná stanoviště

P2 : Hláskovací abeceda

A	Adam	Q	Quido
B	Božena	R	Rudolf
C	Cyril	S	Svatopluk
D	David	T	Tomáš
E	Emil	U	Urban
F	František	V	Václav
G	Gustav	W	dvojité vé
H	Helena	X	Xaver
I	Ivan	Y	Ypsilon
J	Josef	Z	Zuzana
K	Karel	CH	Chrudim
L	Ludvík	Š	Šárka
M	Marie	Č	Čeněk
N	Neruda	Ř	Řehoř
O	Otakar	Ž	Žofie
P	Petr		

P3 : Organizace státní a veřejné správy

www.centalni-adresa.cz

www.czech.cz

www.mzcr.cz

www.mze.cz

www.env.cz

www.mdcr.cz

[www.vláda.cz](http://www.vlada.cz)

www.hrad.cz

www.mkcr.cz

www.psp.cz

www.senat.cz

www.bis.cz

www.army.cz

www.cs.mfcr.cz

www.micr.cz

www.cas.cz

www.mmr.cz

www.portal.gov.cz

www.cnb.cz

www.ceu.cz

www.mpsv.cz

www.chmi.cz

www.csni.cz

www.czso.cz

www.mpo.cz

www.spcr.cz

www.siscr.cz

www.caa.cz

www.justice.cz

www.compet.cz

www.usiscr.cz

www.upv.cz

www.msmt.cz

www.uhul.cz

www.crr.cz

www.munet.cz

www.mvcr.cz

www.seal.cz

[www.města.cz](http://www.mesta.cz)

www.obce.cz

P4 : Grafická ilustrace ochrany bezpečnosti občanů, podniků a institucí

